

P R I R U Č N I K ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BIH

PRIRUČNIK

ZA RAD BIRAČKIH ODBORA
U BOSNI I HERCEGOVINI

LOKALNI IZBORI 2012.

Sarajevo, august 2012.

PRIRUČNIK ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I HERCEGOVINI – LOKALNI IZBORI 2012.

Izdavač: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo,
tel: 033/251 300, fax: 033/251 329, e-mail: info@izbori.ba, web site: www.izbori.ba

Za izdavača: Branko Petrić, predsjednik

Priručnik pripremili: Vedran Hadžović, član CIK-a BiH
Tihomir Vujičić, član CIK-a BiH
Božica Ban, generalni sekretar Sekretarijata CIK-a BiH
Veljko Petrović, koordinator za rad OIK-a u Sekretarijatu CIK-a BiH

DTP: Dejan Ćurić

Štampa: Atlantik bb, Banja Luka
Za štampariju: Branislav Galić
Tiraž: 12 000

Na osnovu zaključka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine s 49. sjednice CIK-a BiH od 16. augusta 2012., ovaj priručnik je za korištenje na Lokalnim izborima 2012. odobrila izborna administracija Bosne i Hercegovine.

Priručnik je urađen zahvaljujući finansijskim sredstvima Vijeća Evrope. Stajališta izražena u njemu ni na koji način ne odražavaju zvanični stav Vijeća Evrope.

Priručnik se distribuira besplatno!

SADRŽAJ

PREDGOVOR

DIO I.

NAČIN RADA BIRAČKOG ODBORA NA REDOVNIM BIRAČKIM MJESTIMA

POGLAVLJE I. BIRAČKA MJESTA

1. Određivanje biračkih mjesta, osiguranje prostora i obilježja na biračkom mjestu	strana 7
1.1. Određivanje biračkih mjesta	strana 7
1.2. Osiguranje prostora određenog za biračko mjesto	strana 7
1.3. Biračko mjesto i obilježja	strana 7

POGLAVLJE II. BIRAČKI ODBORI

1. Odgovornost i uloga biračkih odbora	strana 11
1.1. Način rada biračkog odbora	strana 11
2. Dužnosti i odgovornosti članova biračkog odbora u procesu glasanja	strana 11
2.1. Predsjednik biračkog odbora	strana 11
2.2. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda	strana 11
2.3. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju	strana 12
2.4. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića	strana 12
2.5. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije	strana 12
2.6. Birački odbor koji se sastoji od tri člana	strana 12
2.7. Zamjenici članova biračkih odbora	strana 12
3. Zapisnik o radu biračkog odbora	strana 13
3.1. Zapisnik I.	strana 13
3.2. Zapisnik II.	strana 14

POGLAVLJE III. POSMATRAČI

1.1. Uvodne napomene	strana 16
1.2. Pristup posmatrača biračkom mjestu	strana 16
1.3. Podnošenje primjedbi posmatrača na rad biračkog odbora	strana 16
1.4. Udaljavanje posmatrača s biračkog mjesta	strana 16
1.5. Izgled akreditacija akreditiranih posmatrača	strana 17

POGLAVLJE IV. GLASANJE NA REDOVNIM BIRAČKIM MJESTIMA

1. Dan uoči izbora	strana 18
2. Prije otvaranja biračkog mjesta	strana 19
3. Otvaranje biračkog mjesta	strana 19
4. Procedure glasanja	strana 20
4.1. Tajnost glasanja	strana 20
4.2. Važeći dokument za identifikaciju	strana 20
4.3. Identifikacija birača i izdavanje glasačkog listića	strana 21
4.4. Oštećeni glasački listić	strana 21
4.5. Pomoć drugog lica	strana 22
4.6. Pripadnici policije	strana 22
4.7. Ometanje procesa glasanja i udaljavanje s biračkog mjesta	strana 22
4.8. Prisutstvo predstavnika medija na biračkom mjestu	strana 23
5. Zatvaranje biračkog mjesta	strana 23
6. Način popunjavanja Obrasca za brojno stanje	strana 24

POGLAVLJE V. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA

1. Radnje prije brojanja glasačkih listića	strana 26
2. Glasajući listići	strana 26
2.1. Važeći glasački listići za načelnika općine (VEĆINSKI GLAS)	strana 26
2.2. Nevažeći glasački listići za načelnika općine (VEĆINSKI GLAS)	strana 27
2.3. Važeći glasački listići za skupštinu općine/općinsko vijeće (OTVORENA LISTA)	strana 29
2.4. Nevažeći glasački listić za skupštinu općine/općinsko vijeće (OTVORENA LISTA)	strana 30
3. Brojanje glasačkih listića za načelnika općine (većinski glas)	strana 32
3.1. Utvrđivanje ukupnog broja glasačkih listića za načelnika općine	strana 32
3.2. Nevažeći neoznačeni i nevažeći ostali glasački listići	strana 33
3.3. Brojanje glasačkih listića za načelnika općine	strana 33
3.4. Popunjavanje Obrasca za zbirne rezultate ZR (većinski glas)	strana 34
3.5. Pakovanje glasačkih listića za načelnika općine	strana 34

4. Brojanje glasačkih listića za skupštinu općine/općinsko vijeće (otvorena lista)	strana 36
4.1 Utvrđivanje ukupnog broja i razvrstavanje glasačkih listića za skupštinu općine/općinsko vijeće	strana 36
4.2 Nevažeći neoznačeni i nevažeći ostali glasački listići	strana 37
4.3 Prvo brojanje glasova (po političkim subjektima)	strana 37
4.4 Upisivanje broja glasova u Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista)	strana 38
4.5 Pakovanje glasačkih listića nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata s posebne liste za nacionalne manjine	strana 38
4.6 Drugo brojanje glasova (po kandidatima u okviru otvorene liste)	strana 40
4.7 Pakovanje glasačkih listića za skupštinu općine/općinsko vijeće i ostalog izbornog materijala	strana 41

DIO II.

NAČIN RADA BIRAČKOG ODBORA NA BIRAČKIM MJESTIMA ZA GLASANJE U ODSUSTVU I NA BIRAČKIM MJESTIMA OVLAŠTENIM ZA IZDAVANJE NEPOTVRĐENIH (KOVERTIRANIH) GLASAČKIH LISTIĆA

POGLAVLJE VI. BIRAČKA MJESTA ZA GLASANJE U ODSUSTVU

1. Biračka mjesta za glasanje u odsustvu	strana 47
1.1 Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zap. o radu biračkog odbora ...	strana 47
1.2 Način popunjavanja Obrasca za brojno stanje	strana 48

POGLAVLJE VII. BIRAČKA MJESTA ZA GLASANJE NEPOTVRĐENIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

1. Biračka mjesta za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima	strana 50
1.1 Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zap. o radu biračkog odbora ...	strana 50
1.2 Način popunjavanja Obrasca za brojno stanje	strana 52

DIO III.

NAČIN RADA MOBILNOG TIMA ZA GLASANJE

POGLAVLJE VIII. MOBILNI TIM ZA GLASANJE

1. Mobilni tim za glasanje	strana 55
1.1 Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora (mobilnog tima za glasanje)	strana 55
1.2 Način popunjavanja Obrasca za brojno stanje	strana 58

DIO IV.

KAZNENE ODREDBE

POGLAVLJE IX. KAZNENE ODREDBE

1. Sankcije iz Izbornog zakona BiH	strana 61
2. Zloupotreba biračkog prava i izborna prevara - Krivični zakon RS-a	strana 61
3. Zloupotreba biračkog prava i izborna prevara - Krivični zakon FBiH	strana 63
4. Zloupotreba biračkog prava i izborna prevara - Krivični zakon Brčko Distrikta BiH	strana 64
5. Korištene zakonske odredbe za izradu Priručnika	strana 65

PRILOG

ŠEME PAKOVANJA IZBORNOG MATERIJALA

ŠEME PAKOVANJA IZBORNOG MATERIJALA (RS, FBiH, Brčko Distrikt BiH)	strana 67 - 76
POMOĆNI OBRAZAC ZA PROVJERU RADA BIRAČKOG MJESTA	strana 77 - 81

SLIKE

Slika 1. Šematski prikaz uređenja ulaza na biračko mjesto	strana 8
Slika 2. Šematski prikaz uređenja unutrašnjeg prostora biračkog mjesta (birački odbor koji se sastoji od pet članova).	strana 9
Slika 3. Šematski prikaz uređenja unutrašnjeg prostora biračkog mjesta (birački odbor koji se sastoji od tri člana).	strana 10
Slika 4. Izgled akreditacije za posmatrača koji su predstavnici političkih subjekata.	strana 17
Slika 5. Izgled akreditacije za posmatrača koji su predstavnici udruženja.	strana 17
Slika 6. Izgled akreditacije za međunarodne posmatrača.	strana 17

Poštovani članovi biračkih odbora,

Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2012. predstavlja svojevrsni podsjetnik članovima biračkih odbora na dan izbora, koji će im pomoći da pravilno primijene zakonske i podzakonske propise koji reguliraju izborni proces. Osim toga, on će poslužiti i drugim učesnicima u izbornom procesu, posebno političkim strankama, nezavisnim kandidatima, izbornim posmatračima i medijima, radi boljeg razumijevanja izbornog procesa na biračkom mjestu na dan izbora.

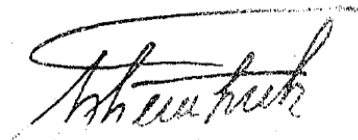
Izdavanje Priručnika, koji je pripremila i odobrila Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, doprinosi profesionalnom radu izborne administracije u Bosni i Hercegovini kako bi se volja birača odrazila na izborne rezultate utemeljene na načelima slobodnih, demokratskih i poštenih izbora. Želja nam je bila da Priručnik uradimo na što jednostavniji i pristupačniji način, uz uobičajeno objašnjenje svih ključnih koraka koji se preduzimaju u pojedinim fazama izbornog procesa.

Objavljivanje Priručnika omogućilo je Vijeće Evrope koje nam je davalo podršku na ovom projektu kao i na prethodnim lokalnim i općim izborima te im i ovim putem zahvaljujemo.

Sarajevo, august 2012. godine

*Predsjednik
Centralne izborne komisije BiH*

Branko Petrić

DIO I.

NAČIN RADA BIRAČKOG ODBORA NA REDOVNIM BIRAČKIM MJESTIMA

1. ODREĐIVANJE BIRAČKIH MJESTA, OSIGURANJE PROSTORA I OBILJEŽJA NA BIRAČKOM MJESTU

1.1. Određivanje biračkih mjesta

- a. Biračka mjesta određuju općinske izborne komisije, izborne komisije Grada Mostara i Grada Banje Luke i Izborna komisija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine **(u daljnjem tekstu: lokalna izborna komisija)** najkasnije 65 dana prije dana održavanja izbora.
- b. Biračko mjesto ne može se nalaziti u:
- vjerskom objektu, zgradi organa vlasti, zgradi koja je vlasništvo političke stranke ili u kojoj je sjedište političke stranke, zgradi koja je korištena kao mjesto za mučenja ili zlostavljanja ili mjestu gdje se služi ili konzumira alkohol.

1.2. Osiguranje prostora određenog za biračko mjesto

- Lokalne izborne komisije dužne su najkasnije 12 sati prije dana održavanja izbora osigurati da prostor koji je određen za biračko mjesto bude pripremljen za otvaranje.
- Ako birački odbor primjeti da postoje zapreke koje onemogućavaju da invalidna lica pristupe biračkom mjestu, a zapreke se mogu otkloniti, može od lokalne izborne komisije tražiti otklanjanje takvih zapreka, odnosno stvaranje uslova da invalidna lica pristupe biračkom mjestu.

1.3. Biračko mjesto i obilježja

- a. Pod biračkim mjestom i njegovom okolinom smatra se samo **biračko mjesto, kao i prostor u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu** u kojoj se nalazi biračko mjesto.
- b. Na biračkom mjestu i njegovoj okolini mogu se postavljati samo **zvanična obilježja izbora koja propiše Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Centralna izborna komisija BiH) i koja se posredstvom lokalne izborne komisije dostavljaju biračkom odboru. **Zvanična obilježja izbora su:**
- poster sa izgledom glasačkih listića na kojima se glasa (važeći/nevažeći glasački listići);
 - poster s uputama o načinu glasanja i poster s informativnim sadržajima za birače;
 - poster sa izvodima iz krivičnih zakona.

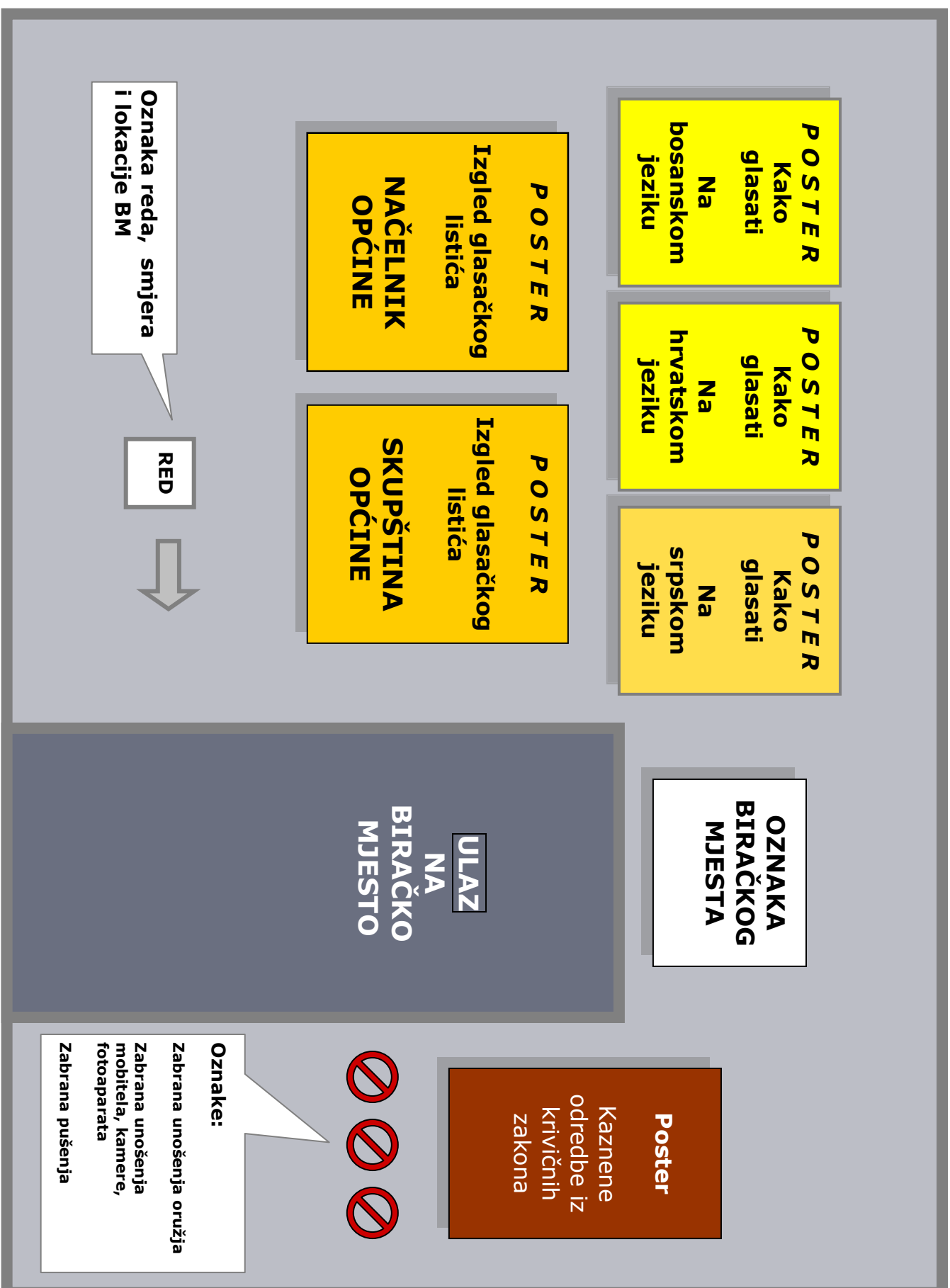
Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini **zabranjeno je** nošenje i pokazivanje oružja i opasnih predmeta, unošenje i korištenje fotoaparata, kamera, mobitela ili drugih sredstava kojima se može snimati ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkom mjestu od trenutka preuzimanja glasačkih listića pa do napuštanja biračkog mjesta.

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju birača zatražit će od birača da navedena sredstva preda zajedno s ličnim identifikacionim dokumentom, koje će birački odbor zadržati od trenutka kada su biraču predati glasački listići pa do završetka glasanja birača, nakon čega mu se isti vraćaju.

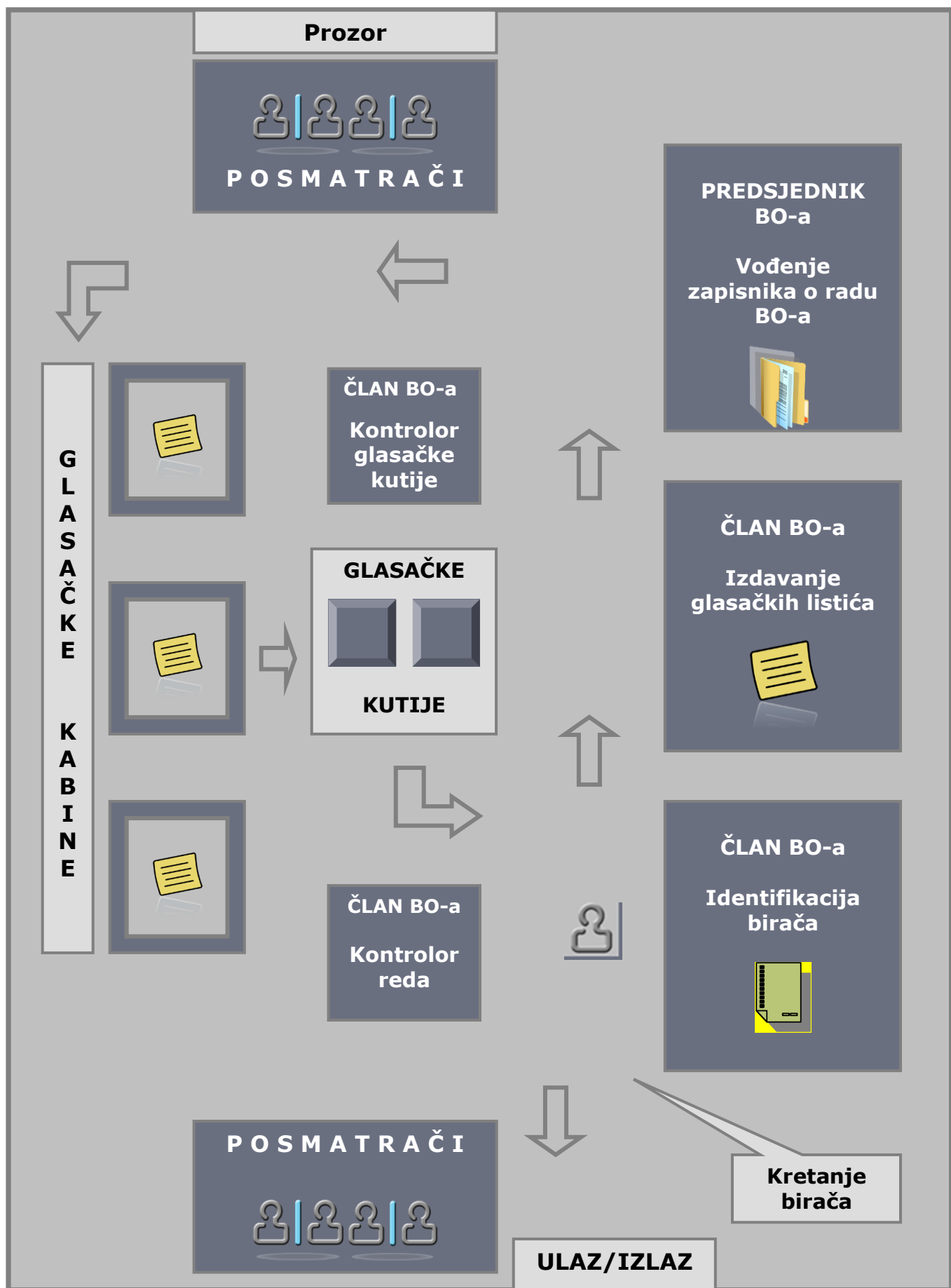
U slučaju da birač ne postupi na način kako je prethodno navedeno, kao i u slučaju da upotrijebi neko od navedenih sredstava tokom boravka na biračkom mjestu ili tokom glasanja, birački odbor će to evidentirati u Zapisnik o radu biračkog odbora, uz navođenje ličnih identifikacionih podataka o biraču, kao i precizan opis korištenja sredstava te o tom slučaju obavijestiti lokalnu izbornu komisiju.

Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini također nije dozvoljeno pušenje, kao ni donošenje i isticanje obilježja i simbola s političkom konotacijom.

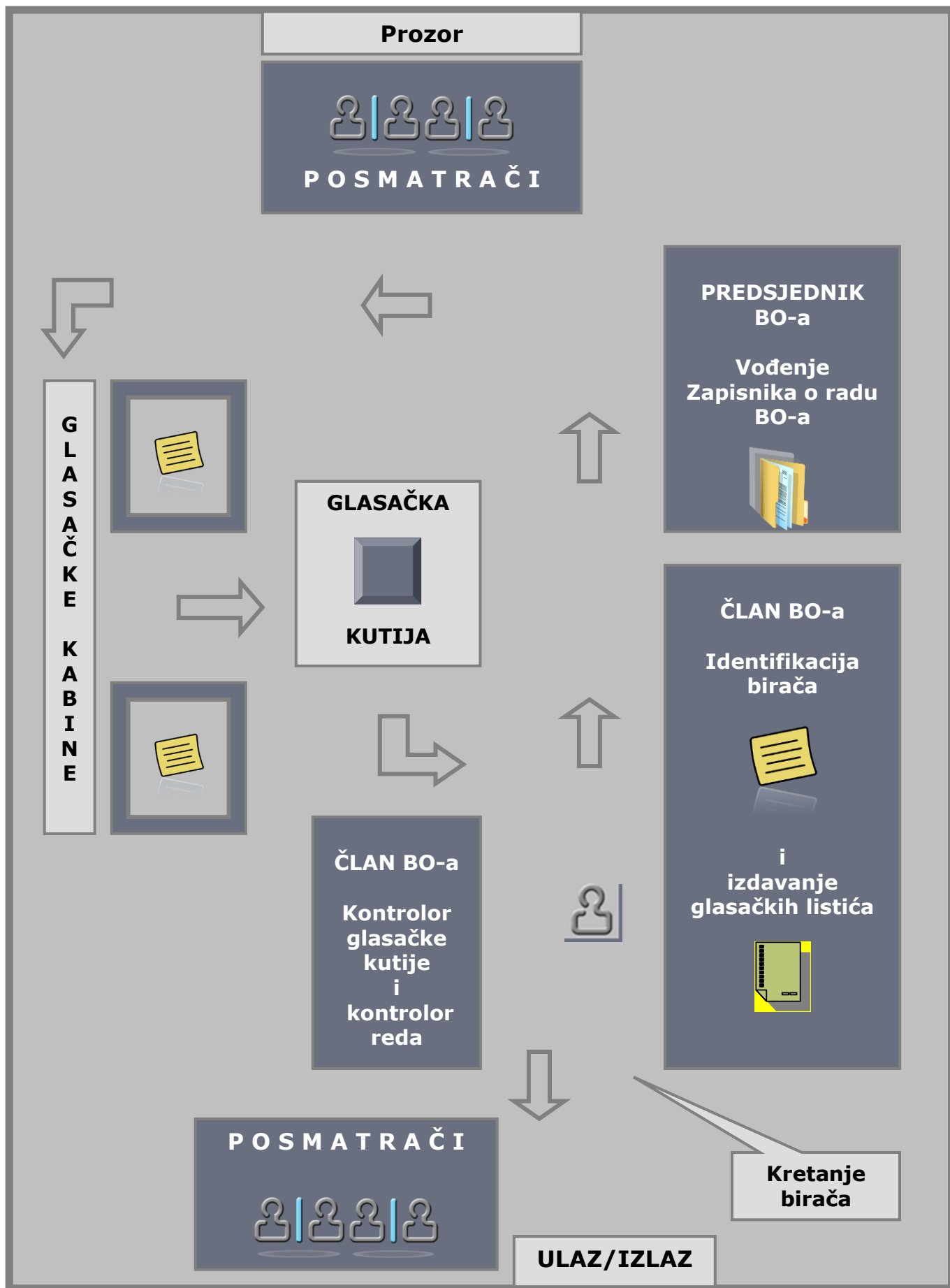
Birački odbor postavlja na vidnom mjestu ispred ulaza na biračko mjesto i na samom biračkom mjestu oznake zabrane za prethodno navedene radnje.

Slika 1. Šematski prikaz uređenja ulaza na biračko mjesto – primjer

Slika 2. Šematski prikaz uređenja unutrašnjeg prostora biračkog mjesta (birački odbor koji se sastoji od pet članova) – primjer

Slika 3. Šematski prikaz uređenja unutrašnjeg prostora biračkog mjesta (birački odbor koji se sastoji od tri člana) – primjer

1. ODGOVORNOST I ULOGA BIRAČKIH ODBORA

U radu biračkog odbora mogu učestvovati samo predsjednik i članovi biračkog odbora te njihovi zamjenici koji su uspješno prošli provjeru znanja i posjeduju certifikat koji je izdala lokalna izborna komisija.

Predsjednik i članovi biračkih odbora te njihovi zamjenici, ako su učestvovali u radu biračkog odbora, imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Članovi i zamjenici koji nisu učestvovali u radu biračkog odbora, ali su prisustvovali i prošli obuku za članove biračkih odbora i uspješno prošli provjeru znanja, imaju pravo na odgovarajuću naknadu.

Odluku o visini naknade za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini za lokalne izbore, donose lokalne izborne komisije.

1.1. Način rada biračkog odbora

- a) Birački odbor rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava pravilnost i tajnost glasanja i na redovnom biračkom mjestu evidentira rezultate glasanja.
- b) Predsjednik biračkog odbora rukovodi radom biračkog odbora, osigurava da se proces glasanja na biračkom mjestu odvija nesmetano.
- c) Birački odbori donose odluke natpolovičnom većinom od ukupnog broja članova.

**2. DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI
ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA U PROCESU GLASANJA****2.1. Predsjednik biračkog odbora:**

- rukovodi radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora odgovara za zakonitost rada na biračkom mjestu;
- održava integritet procesa glasanja, odnosno brojanja i održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini;
- popunjava sve potrebne obrasce;
- osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta;
- određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora;
- pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasanja;
- rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača;
- evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora - Obrazac ZARBO - vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu.

2.2. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda:

- osigurava kontrolu protoka birača na biračkom mjestu.

2.3. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju:

- provjerava identitet birača;
- pronalazi biračevo ime u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska;
- upozorava birača da se mora potpisati identično kao na identifikacionom dokumentu;
- osigurava da se birač potpiše pored svog imena u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska;
- naglas čita ime birača koji se potpisao u izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska.

2.4. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića:

- izdaje glasačke listiće;
- objašnjava kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće;
- upućuje birača prema slobodnom prostoru na kojem mu se omogućava tajnost glasanja (u daljnjem tekstu: glasačka kabina).

2.5. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije:

- upućuje birača da ubaci glasačke listiće u glasačku kutiju i napusti biračko mjesto;
- osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće;
- osigurava da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju.

2.6. Birački odbor koji se sastoji od tri člana:

- Ako se birački odbor sastoji od predsjednika i dva člana, u tom slučaju će član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda istovremeno obavljati i kontrolu glasačke kutije, dok će član biračkog odbora zadužen za identifikaciju istovremeno obavljati i izdavanje glasačkih listića.

Birački odbori su nezavisni i nepristrasni u svom radu.

Član biračkog odbora neće učestvovati u donošenju odluke kada taj član ili član njegove uže porodice ima lični ili finansijski interes ili ako postoji drugi sukob interesa koji može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrasno. Članovima uže porodice smatraju se: bračni drug, djeca i članovi domaćinstva prema kojima član biračkog odbora ima zakonsku obavezu izdržavanja.

Predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora prije početka rada biračkog mjesta i evidentira ih u Zapisnik o radu biračkog odbora.

Članovi biračkog odbora individualno odgovaraju za učinjene nepravilnosti u okviru zaduženja koje dobiju od predsjednika biračkog odbora u skladu sa Izbornim zakonom BiH i provedbenim aktima Centralne izborne komisije BiH. Predsjednik biračkog odbora odgovoran je i za nepravilnosti koje učini član biračkog odbora.

2.7 Zamjenici članova biračkih odbora

- a) Zamjenik predsjednika, odnosno zamjenici članova biračkog odbora učestvuju u radu biračkog odbora samo ako je predsjednik, odnosno član biračkog odbora spriječen da dođe na biračko mjesto na dan održavanja izbora ili ako moraju iz opravdanih razloga napustiti biračko mjesto tokom rada.

- b) Ako je u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto upisano više od 500 birača, zamjenik predsjednika, odnosno zamjenici članova biračkog odbora koji nisu bili angažirani na biračkom mjestu do zatvaranja biračkog mjesta, obavezno učestvuju u brojanju glasova.
- c) Predhodno navedeno odnosi se samo za redovna biračka mjesta. Zamjenik predsjednika, odnosno zamjenici članova biračkog odbora koji učestvuju u radu biračkog odbora kod prebrojavanja glasačkih listića nakon zatvaranja biračkog mjesta, ne učestvuju u procesu donošenja odluka osim ako ne zamjenjuju predsjednika, odnosno člana biračkog odbora.

3. ZAPISNIK O RADU BIRAČKOG ODBORA

- 1) Birački odbor vodi Zapisnik o radu biračkog odbora - ZARBO (u daljnjem tekstu: Zapisnik), a koji se sastoji od:
 - a) Zapisnika o radu biračkog odbora dan uoči održavanja izbora-Obrazac ZARBO I. (u daljnjem tekstu: Zapisnik I.);
 - b) Zapisnika o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora-Obrazac ZARBO II. (u daljnjem tekstu: Zapisnik II.).
- 2) Lokalna izborna komisija dostavlja svakom biračkom odboru Zapisnik I. i Zapisnik II., zajedno sa ostalim izbornim materijalom.
- 3) O primopredaji Zapisnika I. i Zapisnika II. lokalna izborna komisija i birački odbor potpisuju Zapisnik o primopredaji.

Zapisnik o radu biračkog odbora vodi se u dva identična primjerka od kojih je jedan primjerak indigo-kopija (zelena kopija). Zapisnik je opremljen dvostrukom zadnjom koricom koja se koristi tako da se podaci ne preslikavaju na neželjene stranice.

3.1. Zapisnik I.

1) Zapisnik I. sastoji se od:

- a) Naslovne stranice koja sadrži logo Centralne izborne komisije BiH, dio gdje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i dio za upisivanje broja biračkog mjesta te naslov: Zapisnik o radu biračkog odbora na dan uoči održavanja izbora - ZARBO I.;
 - b) POPISA IZBORNOG MATERIJALA - Obrazac Z1 - sadrži popis izbornog materijala koji je birački odbor primio od lokalne izborne komisije, s dijelom na koji se upisuje kada je taj materijal primljen te vrsta i količina tog materijala. ZAPAŽANJA O STANJU BIRAČKOG MJESTA NA DAN UOČI IZBORA – Obrazac Z2 – dio je za unošenje opisa stanja biračkog mjesta na dan uoči održavanja izbora.
- 2) Predsjednik i članovi biračkog odbora nakon popunjavanja svojim potpisima potvrđuju tačnost navoda u Zapisniku I.**

3.2. Zapisnik II.

1) Zapisnik II. sastoji se od:

- a) Naslovne stranice koja sadrži logo Centralne izborne komisije BiH, dio gdje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i dio za upisivanje broja biračkog mjesta te naslov: Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora - ZARBO II.;
- b) IZJAVE I KODEKSA PONAŠANJA - Obrazac Z3 - sadrži Izjavu i Kodeks ponašanja za članove biračkog odbora, koje predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju prije otvaranja biračkog mjesta. Izjavu i Kodeks ponašanja potpisuju i zamjenici članova biračkog odbora, kao i članovi mobilnog tima za glasanje (u daljnjem tekstu: mobilni tim) i njihovi zamjenici (ako je na određenom biračkom mjestu formiran mobilni tim);
- c) EVIDENCIJE O PRISUSTVU - Obrazac Z4 - popunjava se prije otvaranja biračkog mjesta na dan održavanja izbora, a sadrži: dio za upisivanje imena prisutnih prilikom otvaranja biračkog mjesta i dio za upisivanje bilo kakvih značajnih događaja ili problema koji su se desili prije i prilikom otvaranja biračkog mjesta. U ovu evidenciju predsjednik upisuje vrijeme otvaranja biračkog mjesta;
- d) EVIDENCIJE O AKREDITIRANIM POSMATRAČIMA - Obrazac Z5 – sadrži:
 - dio prilikom otvaranja biračkog mjesta - u koji se upisuju imena akreditiranih posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj akreditacije i vrijeme kada je posmatrač stigao,
 - dio tokom procesa glasanja – u koji se upisuju imena akreditiranih posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj akreditacije i vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto,
 - dio kod zatvaranja biračkog mjesta i procesa brojanja glasačkih listića - u koji se upisuju imena posmatrača i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto;
- e) ZAPAŽANJA TOKOM GLASANJA - Obrazac Z6 - dio je u koji se upisuju svi važniji događaji koji su se desili tokom procesa glasanja i brojanja;
- f) MIŠLJENJA ILI PRIMJEDBI - Obrazac Z7 – dio je u koji se upisuje mišljenje ili primjedba članova biračkog odbora, birača ili akreditiranih posmatrača. Član biračkog odbora, birač ili akreditirani posmatrač može unijeti svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasanja, koje potpisuje lično (mišljenje ili primjedba koja nije potpisana lično, neće biti razmatrana). Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkih odbora u pisanoj formi koje se prilažu uz Z7 (ovaj slučaj predsjednik je dužan posebno evidentirati u Z7). **Predsjednik biračkog odbora ispod unesenog mišljenja ili primjedbe upisuje šta je birački odbor preduzeo u vezi s unesenim mišljenjem ili primjedbom (primjer: o unesenoj primjedbi obaviještena je lokalna izborna komisija).**
- g) UDALJAVANJA LICA S BIRAČKOG MJESTA - Obrazac Z8 - dio je u koji se upisuju podaci i razlozi udaljavanja lica s biračkog mjesta zbog narušavanja reda;
- h) VREMENA ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA - Obrazac Z9 - dio je u koji se evidentira vrijeme zatvaranja biračkog mjesta, značajni događaji koji su se desili prilikom zatvaranja biračkog mjesta i prisustvo zamjenika biračkog odbora koji učestvuju u brojanju (svoje prisustvo potvrđuju potpisom);
- i) MOBILNOG TIMA - Obrazac Z10 - dio je u koji mobilni tim upisuje podatke: ime predsjednika i članova mobilnog tima, vrijeme odlaska na teren, broj zaduženih koverata s glasačkim listićima za pojedine osnovne izborne jedinice i lokacije koje je mobilni tim posjetio (ustanove).

- **Predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Kodeks ponašanja izborne administracije u BiH koji glasi (primjer potpisanog Kodeksa):**

Obrazac Z 3.

KODEKS PONAŠANJA IZBORNE ADMINISTRACIJE U BIH

(1) Profesionalizam članova organa za provedbu izbora je od važnosti za jačanje povjerenja javnosti u izborni proces. Kodeks ponašanja ima za cilj da osigura nezavisnost i nepristranost u radu svih članova organa za provedbu izbora.

(2) Principi za rad i osiguranje profesionalnosti organa za provedbu izbora su:

- a) ZAKONITOST U RADU
- b) NEZAVISNOST
- c) NEPRISTRASNOST
- d) JAVNOST RADA
- e) EFIKASNOST I TAČNOST
- f) PRISTUPAČNOST BIRAČIMA

a) ZAKONITOST U RADU

Poštovanje zakonskih i podzakonskih akata u cjelini i njihova primjena na nezavisan i nepristrasan način uz jednak tretman svih učesnika u izbornom procesu, kao i poštovanje međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima je stalna obaveza organa za provedbu izbora. Odluke utemeljene na zakonskim i podzakonskim aktima moraju biti jasne i razumljive za sve učesnike u izbornom procesu.

b) NEZAVISNOST

Organi za provedbu izbora su nezavisni od bilo kakvog političkog i drugog neprimjerenog uticaja, a odgovaraju za svoje postupke u skladu sa zakonima i kodeksom ponašanja.

c) NEPRISTRASNOST

U svom radu organi za provedbu izbora ponašaju se na neutralan i nepristrasan način prema svim učesnicima u postupku. Oslobođeni su svih predrasuda baziranih na osnovu spolne, rasne, nacionalne, političke, religijske, stranačke i druge pripadnosti. Član organa za provedbu izbora, neće učestvovati u donošenju odluka ako on ili član njegove uže porodice ima lični ili finansijski interes ili postoji drugi sukob interesa koji može dovesti u sumnju njegovu nepristrasnost.

d) JAVNOST RADA

Rad organa za provedbu izbora otvoren je za sve učesnike u izbornom procesu što podrazumjeva i slobodan pristup informacijama na kojim se zasnivaju odluke ovih organa.

e) EFIKASNOST I TAČNOST

Organi za provedbu izbora osiguravaju efikasno i blagovremeno obavljanje aktivnosti i na taj način doprinose u unaprijeđenju izbornog procesa. Organi za provedbu izbora osiguravaju tačne i provjerene informacije za učesnike u izbornom procesu i objavljuju ih na razumljiv način.

f) PRISTUPAČNOST BIRAČIMA

Organi za provedbu izbora, biračima na najprikladniji način osiguravaju sve informacije vezane za izborni proces. Organi za provedbu izbora stvaraju sve uslove za realizaciju biračkog prava posebno vodeći računa o biračima sa specijalnim potrebama (nepismeni, fizički hendikepirani, birači na udaljenim mjestima, licima u kaznenim i zdravstvenim ustanovama, i dr.).

IZJAVA

Svojom potpisom potvrđujem da ću se pridržavati Kodeksa ponašanja izborne administracije u BiH.

EDINA IHTIJA BEVIĆ
TATJANA TRIFKOVIĆ
VELJKO PETROVIĆ
HARIJANA ŽULJEVIĆ
MUSTAFA LAKOVIĆ

PRED. [potpis]
ČLAN [potpis]
ČLAN [potpis]
ČLAN [potpis]
ČLAN [potpis]

3.3. Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora. Ako se neki član odbije potpisati, predsjednik ili jedan od članova koji se potpisuju to će evidentirati zajedno s razlozima nepotpisivanja.

3.4. Birački odbor u BiH dostavlja lokalnoj izbornoj komisiji kopiju Zapisnika koji čuva za svoje potrebe i evidenciju, a original Zapisnika dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Udruženje izbornih službenika u Bosni i Hercegovini objavilo je brošuru „Kodeks ponašanja članova biračkih odbora i njihovih zamjenika“ koju možete pronaći i preuzeti na web stranici Udruženja na adresi www.aeobih.com.ba. Brošura sadrži korisne savjete za rad biračkih odbora, koji vam mogu pomoći u radu.

1.1. Uvodne napomene

- a) Proces glasanja i prebrojavanja glasačkih listića mogu posmatrati samo akreditirani posmatrači. Posmatrači mogu postavljati pitanja vezana za izborni proces, ali se ne mogu miješati u izborni proces niti gledati unutar glasačke kabine.
- b) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ih povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata ili nezavisnim kandidatom (u daljnjem tekstu: politički subjekat).
- c) Samo jedan posmatrač koji je predstavnik političkog subjekta, odnosno udruženja može biti prisutan u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu. Broj međunarodnih posmatrača koji mogu biti prisutni istovremeno na jednom biračkom mjestu je neograničen. Međunarodni posmatrač može na biračko mjesto sa sobom uvesti i prevodioca.
- d) Politički subjekti mogu imati posmatrače na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu, i to na biračkom mjestu na kojem se u izvodu iz Centralnog biračkog spiska nalaze birači upisani da glasaju za izbornu jedinicu u kojoj se politički subjekat kandiduje.

1.2. Pristup posmatrača biračkom mjestu

- a) Nakon dolaska na biračko mjesto, posmatrač mora predsjedniku biračkog odbora pokazati lični identifikacioni dokument. Predsjednik biračkog odbora provjerit će posmatračev identifikacioni dokument s fotografijom kako bi utvrdio da se ime posmatrača nalazi na akreditaciji.
- b) Predsjednik biračkog odbora zapisat će ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u Zapisnik o radu biračkog odbora, bilježeći vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto kako bi se broj posmatrača ograničio na jednog posmatrača jednog političkog subjekta u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu. Predsjednik biračkog odbora zadržat će identifikacioni dokument do trenutka kada posmatrač napušta biračko mjesto. Prilikom boravka na biračkom mjestu, posmatrač je obavezan nositi akreditaciju.

1.3. Podnošenje primjedbi posmatrača na rad biračkog odbora

Ako primijeti nepravilnosti u radu biračkog odbora, posmatrač ima pravo u Zapisnik o radu biračkog odbora unijeti svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasanja koje potpisuje lično (mišljenje ili primjedba koja nije potpisana lično neće biti razmatrana). Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkih odbora u pisanoj formi koje se prilažu uz Z7, o čemu predsjednik biračkog odbora izdaje potvrdu o predaji primjedbi, a o čemu može obavijestiti i lokalnu izbornu komisiju (ovaj slučaj predsjednik je dužan posebno evidentirati u Z7). Posmatrač ima pravo tražiti kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora.

1.4. Udaljavanje posmatrača s biračkog mjesta

Ako posmatrač tokom posmatranja ometa izborni proces, predsjednik biračkog odbora u postupku udaljavanja posmatrača s biračkog mjesta treba prethodno opomenuti posmatrača koji ometa izborni proces i preduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje da ometanje prestane, a ako isti nastavi s ometanjem, udaljiti ga s biračkog mjesta.

1.5. Izgled akreditacija akreditiranih posmatrača

BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА PS- _____ Ime: _____ Prezime: _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP	Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.
---	---

Slika 4. Izgled lica i naličja akreditacije za posmatrače koji su predstavnici političkih subjekata (bijela). Akreditacije ovjerava i izdaje lokalna izborna komisija na osnovu liste političkih subjekata koju je odobrila Centralne izborna komisija BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА U- _____ Ime: _____ Prezime: _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP	Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.
--	---

Slika 5. Izgled lica i naličja akreditacije za posmatrače koji su predstavnici udruženja (siva). Akreditacije ovjerava i izdaje lokalna izborna komisija na osnovu liste udruženja koju je odobrila Centralna izborna komisije BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА MP- _____ Name: _____ Surname: _____ Date: _____ Approved by: _____ Stamp	While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.
---	---

Slika 6. Izgled lica i naličja akreditacije za međunarodne posmatrače (roza). Akreditacije ovjerava i izdaje Centralna izborna komisija BiH.

POGLAVLJE IV. GLASANJE NA REDOVNIM BIRAČKIM MJESTIMA

1. DAN UOČI IZBORA

- 1.1. Lokalna izborna komisija će dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostaviti biračkom odboru izborni materijal, i to:
- izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto;
 - odgovarajući broj glasačkih listića;
 - odgovarajući broj glasačkih kutija;
 - set obrazaca za biračko mjesto;
 - kandidatske liste, odnosno postere sa izgledom glasačkih listića na kojima se glasa u toj izornoj jedinici;
 - postere s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače;
 - Zapisnik o radu biračkog odbora – ZARBO;
 - potrošni materijal prema specifikaciji iz Obrasca Z1 Zapisnika, neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića.
- 1.2. Birački odbor prilikom preuzimanja izbornog materijala **obavezno provjerava** da li je izborni materijal koji je primio od lokalne izborne komisije kompletan i u ispravnom stanju, što upisuje u Obrazac Z1 Zapisnika. Ako birački odbor utvrdi da izborni materijal nije kompletan, odmah o tome obavještava lokalnu izbornu komisiju koja je obavezna da u kontaktu s Centralnom izbornom komisijom BiH otkloni sve nedostatke u najkraćem roku.
- 1.3. Nakon primljenog izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju prostor koji je predviđen za biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke koji utiču na zakonitost rada biračkog odbora. Zapažanje o stanju biračkog mjesta upisuje se u Obrazac Z2 Zapisnika. Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost biračkog materijala na biračkom mjestu od trenutka prijema materijala pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta, okončanja procesa brojanja i predaje glasačkog materijala lokalnoj izornoj komisiji.
- 1.4. Birački odbor **uklanja s biračkog mjesta** sve oznake i obilježja koja upućuju na političke subjekte, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminaciono značenje.
- 1.5. Birački odbor ispred prostorije u kojoj se nalazi biračko mjesto **postavlja**:
- oznaku biračkog mjesta, ulaza i izlaza, smjera lokacije biračkog mjesta;
 - oznaku zabrane unošenja oružja, zabrane pušenja, zabrane korištenja fotoaparata i mobitela;
 - postere kako glasati i kako izgledaju glasački listići;
 - poster sa izvodima iz krivičnih zakona.
- 1.6. Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju biračko mjesto tako da se omogući nesmetan protok birača na biračkom mjestu.
- 1.7. Predsjednik biračkog odbora prilikom otvaranja biračkog mjesta dužan je, u skladu s propisom Centralne izborne komisije BiH, odrediti dužnosti svakom članu biračkog odbora, odnosno odrediti koji će član biračkog odbora biti zadužen za kontrolu reda, identifikaciju, izdavanje glasačkih listića i za kontrolu glasačke kutije i evidentirati ih u dijelu Zapisnika o radu biračkog odbora predviđenom za unošenje navedenih podataka.

2. PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

2.1. Svi članovi biračkog odbora moraju doći na biračko mjesto **najmanje sat vremena prije početka glasanja**. U tom vremenskom periodu samo članovi biračkog odbora i posmatrači mogu biti prisutni na biračkom mjestu. Svi članovi biračkog odbora ili njihovi zamjenici moraju biti prisutni tokom cijelog procesa glasanja, uključujući utvrđivanje rezultata glasanja.

2.2. Birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu, vodeći računa da niko unutar ili izvan biračkog mjesta ne može vidjeti birača dok glasa. Otvor glasačke kabine treba biti okrenut prema zidu. Izuzetno, ako nije moguće glasačku kabinu postaviti pored zida, može se postaviti pored prozora tako da se prozor pokrije i da se onemogućiti pogled izvana u glasačku kabinu.

2.3. Prije početka glasanja, predsjednik odnosno članovi biračkog odbora:

- upisuju svoja imena u Zapisnik i potpisuju se u dijelu Zapisnika koji je za to predviđen;
- potpisuju Izjavu i Kodeks ponašanja iz Obrasca Z3 Zapisnika;
- ispisuju sve neophodne podatke na kovertu, odnosno pakete;
- predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje broj birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska;
- **ručno broje primljene glasačke listiće za svaki izborni nivo te predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje ukupan broj primljenih glasačkih listića;**
- pokazuju praznu glasačku kutiju, nakon čega na nju stavljaju plastične pečate;
- predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje serijske brojeve pečata glasačke kutije;
- postavljaju zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi prisutni mogu vidjeti;
- predsjednik upisuje u Obrazac Z4 Zapisnika vrijeme otvaranja biračkog mjesta;
- predsjednik provjerava posmatračev identifikacioni dokument s fotografijom koji zadržava do trenutka kada posmatrač napušta biračko mjesto, utvrđuje da li se ime posmatrača nalazi na akreditaciji i u Obrazac Z5 Zapisnika upisuje ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj njegove akreditacije, vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto;
- predsjednik upućuje posmatrače na mjesto gdje mogu sjesti i posmatrati izborne aktivnosti te ih upozorava da se ne mogu miješati u izborni proces niti gledati u glasačku kabinu, ali da mogu postavljati pitanja vezana za izborni proces.
- predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora i evidentira ih u dijelu Zapisnika predviđenom za unošenje navedenih podataka.

3. OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA

3.1. Sva biračka mjesta počinju raditi u 7 sati, a zatvaraju se u 19 sati.

3.2. Predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto, glasaju prije nego što prvi birač dođe na biračko mjesto. Predsjedniku i članovima biračkog odbora koji nisu upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto, bit će omogućeno da budu odsutni s biračkog mjesta onoliko vremena koliko im bude potrebno da mogu otići na biračko mjesto gdje su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska i glasaju.

3.3. Ako biračko mjesto iz opravdanih razloga nije otvoreno na vrijeme, a kašnjenje je trajalo do tri sata, glasanje na tom biračkom mjestu može se produžiti za onoliko vremena koliko je trajalo kašnjenje, o čemu odlučuje predsjednik. Ako je kašnjenje trajalo duže od tri sata, o dužini vremena za koje se glasanje produžava odlučuje lokalna izborna komisija. Predsjednik u najkraćem roku obavještava lokalnu izbornu komisiju o razlogu zbog kojeg je došlo do kašnjenja u otvaranju biračkog mjesta ili do prekida glasanja na biračkom mjestu.

4. PROCEDURE GLASANJA

4.1. Tajnost glasanja

- a) Ispunjavanje glasačkog listića na biračkom mjestu je **tajno**, glasanje je **lično**.

**U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedno lice, osim ako se radi o biračima koji su slijepi, nepismeni ili fizički nesposobni.
(Vidi: "Pomoć drugog lica prilikom glasanja")**

Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasanja i onemogućiti da neko lice glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili da ponovo glasa.

**Lice koje zloupotrijebi biračko pravo ili učini izbornu prevaru, snosit će krivičnu odgovornost
(Vidi: POGLAVLJE VIII. KAZNENE ODREDBE)**

- b) Nijedno lice ne smije ometati birača koji ispunjava glasačke listiće niti smije tražiti od njega bilo kakve informacije o tome za koga želi glasati, za koga glasa ili za koga je glasao, niti smije sprečavati ili pokušati spriječiti nekoga u ostvarivanju njegovog biračkog prava.

4.2. Važeći dokument za identifikaciju

- Za utvrđivanje identiteta birača služi jedan od sljedećih važećih dokumenata s fotografijom:

lična karta

pasoš ili

vozačka dozvola

- Ako je birač promijenio ime, obavezan je, uz jednu od navedenih ličnih isprava, dati na uvid i rješenje o promjeni imena, koje je izdao nadležni organ.

Pod ličnom kartom kao identifikacionim dokumentom, s ciljem dokazivanja identiteta, smatra se i obavještenje (potvrda) s fotografijom, koje je izdala Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (IDDEEA) na Obrascu LK-OI-4.

Obrazac LK-OI-4 izdaje se biračima koji su prvi put predali zahtjev za vađenje lične karte u periodu od zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska do dana održavanja izbora (obično lica koja u navedenom periodu stiču punoljetnost). Ti birači predočavanjem navedenog obrasca imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićem na biračkom mjestu koje je ovlašteno za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića.

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju prilikom glasanja tih birača zadržava original obavještenja (potvrde) i prilaže ga uz Zapisnik.

4.3. Identifikacija birača i izdavanje glasačkog listića

- a) Prilikom ulaska na biračko mjesto radi glasanja svaki birač mora predložiti jedan od važećih ličnih dokumenata. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju dužan je utvrditi da li izgled birača odgovara fotografiji birača na identifikacionom dokumentu i uporediti jedinstveni matični broj birača (JMB) na identifikacionom dokumentu s jedinstvenim matičnim brojem koji se nalazi u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska pored imena birača. Nakon što birač dokaže svoj identitet članu biračkog odbora i njegovo ime bude pronađeno u izvodu iz Centralnog biračkog spiska, birač se potpisuje **identično kao na identifikacionom dokumentu pored svog imena u izvodu iz Centralnog biračkog spiska, o čemu je član biračkog odbora dužan upozoriti ga i za to je odgovoran.**
- b) Kada birač bude identificiran i potpiše se u izvod iz Centralnog biračkog spiska, član biračkog odbora izdaje mu glasačke listiće i odmah ga upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće.
- c) Nakon popunjavanja glasačkih listića birač ih presavlja tako da se zaštiti tajnost glasa i svaki pojedinačno ubacuje u glasačku kutiju. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije vodi računa da svi glasački listići budu ubačeni u glasačku kutiju.

U slučaju da birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdati na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obavezan to uraditi. Ako se birač ogluši na ovo upozorenje, predsjednik biračkog odbora će u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj, zapisujući i podatke s identifikacionog dokumenta birača.

U slučaju da birač pokuša u glasačku kutiju ubaciti glasački listić koji se po boji ili na drugi način (na naličju sadrži oznaku „PUTEM POŠTE” i dr.) razlikuje od originalnih glasačkih listića koji se izdaju na biračkim mjestima, obavjestit će o tome predsjednika biračkog odbora, koji će taj glasački listić oduzeti biraču. Predsjednik biračkog odbora će u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj, zapisujući i podatke s identifikacionog dokumenta birača.

O oba navedena slučaja predsjednik biračkog odbora odmah će obavijestiti lokalnu izbornu komisiju.

- d) Ako se ime birača ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, birač se upućuje u sjedište lokalne izborne komisije da mu se utvrdi na kojem biračkom mjestu birač treba glasati.

4.4. Oštećeni glasački listić

- a) Pod oštećenim glasačkim listićem podrazumijeva se fizički oštećen ili pogrešno popunjen glasački listić. U slučaju da birač ošteti svoj glasački listić, izdaje mu se drugi glasački listić, ako članu biračkog odbora vrati oštećeni glasački listić. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića upisuje riječ “oštećen” preko vraćenog glasačkog listića i ulaže ga u za to predviđenu kovertu. Član biračkog odbora izdaje biraču drugi glasački listić.

4.5. Pomoć drugog lica

- a) Birač koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban je lice kojem je potrebna pomoć drugog lica prilikom potpisivanja izvoda iz Centralnog biračkog spiska i glasanja. Kad je birač slijep, nepismen ili fizički nesposoban, predsjednik odobrava da mu drugo lice, koje izabere birač, pomogne glasati. To lice ne smije biti član biračkog odbora niti akreditirani posmatrač. Lice koje pomaže biraču glasati, napisat će svoje ime štampanim slovima u izvodu iz Centralnog biračkog spiska pored imena birača kojem je pomagao i potpisati se. Član biračkog odbora upisuje u dio predviđen za potpis “XX”, broj identifikacionog dokumenta birača koji glasa i birača koji mu pomaže pored njegovog potpisa. Lice koje pomaže drugom biraču glasati ne mora biti upisano u Centralni birački spisak. Jedno lice može pomagati samo jednom biraču.
- b) Fizički nesposobni birači su i oni birači koji dođu do biračkog mjesta, ali ne mogu ući. Drugo lice koje taj birač izabere, donosi važeći identifikacioni dokument fizički nesposobnog birača na biračko mjesto i izjavljuje da birač ne može ući na biračko mjesto. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava da li je ime fizički nesposobnog birača upisano u izvod iz Centralnog biračkog spiska. Ako je ime tog birača upisano u izvod iz Centralnog biračkog spiska, član biračkog odbora, nakon što obavijesti predsjednika, odlazi prema fizički nesposobnom biraču s Obrascem Z6 Zapisnika, glasačkim listićima, olovkom i kovertom. Član biračkog odbora upisuje ime i lične podatke fizički nesposobnog birača s brojem identifikacionog dokumenta. Fizički nesposobni birač potpisuje se pored tih podataka i popunjava glasačke listiće koje stavlja u predviđenu kovertu. Lice koje je fizički nesposobni birač izabrao, odnosi kovertu s glasačkim listićima do glasačke kutije, otvara je i stavlja glasačke listiće u nju. Član biračkog odbora upisuje u dio predviđen za potpis, pored imena fizički nesposobnog birača, broj identifikacionog dokumenta tog birača. Lice koje pomaže fizički nesposobnom biraču upisuje svoje ime štampanim slovima pored imena fizički nesposobnog birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska i potpisuje se.

4.6. Pripadnici policije

Pripadnicima policije kada ulaze na biračko mjesto i u njegovoj okolini nije dozvoljeno nošenje oružja za koje su zaduženi, osim u slučaju ako se zahtijeva pomoć policije za održavanje mira i reda na biračkom mjestu.

4.7. Ometanje procesa glasanja i udaljavanje s biračkog mjesta

- a) Predsjednik biračkog odbora može s biračkog mjesta i iz njegove okoline udaljiti svako lice koje narušava red. Svako udaljavanje s biračkog mjesta treba zabilježiti u Obrazac Z8 Zapisnika.
- b) Ako na biračkom mjestu postoji opasnost za red i mir, ako dođe do nasilja ili se otkrije oružje ili opasni predmeti, predsjednik biračkog odbora će u skladu sa svojim dužnostima i odgovornošću:
- otkloniti opasnost, nasilje, oružje ili opasne predmete s biračkog mjesta;
 - ako se opasnost, nasilje, oružje ili opasni predmeti ne mogu odmah otkloniti, prekinuti glasanje za onoliko vremena koliko je potrebno da se ponovo uspostavi red i mir na biračkom mjestu;
 - nakon prekida glasanja i ponovo uspostavljenog reda i mira, postupiti kako je navedeno u ovom priručniku u naslovu “Procedure glasanja”.

- c) Ako se red na biračkom mjestu naruši, predsjednik biračkog odbora može zahtijevati pomoć policije ili snaga sigurnosti izvan biračkog mjesta kako bi se ponovo uspostavio red i mir na biračkom mjestu. Glasanje se prekida dok se na biračkom mjestu nalaze pripadnici policije ili snaga sigurnosti. **O svim pojavama ometanja glasanja i narušavanja reda na biračkom mjestu predsjednik biračkog odbora obavještava lokalnu izbornu komisiju.**

4.8. Prisutstvo predstavnika medija na biračkom mjestu

- a) Ako predstavnici novinskih, radijskih, elektronskih ili televizijskih medija žele ući na biračko mjesto u cilju izvještavanja javnosti o toku glasanja na tom biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora odobrit će im prisutstvo na biračkom mjestu onoliko dugo koliko je potrebno da se pripremi kratko izvještavanje.
- b) Predsjednik biračkog odbora obavijestit će predstavnike medija da prilikom boravka na biračkom mjestu ni na koji način ne smiju remetiti tok glasanja niti ugroziti tajnost glasanja i informirati ih o utvrđenim pravilima ponašanja na biračkom mjestu.
- c) Ako predstavnici medija ometaju proces glasanja i krše utvrđena pravila ponašanja na biračkom mjestu ili krše red na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora postupit će na način opisan u tački 4.7.

5. ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

- a) Biračima koji su u redu za glasanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobrava se glasanje. Procedura zatvaranja za redovna biračka mjesta i za biračka mjesta za glasanje u odsustvu je:
- predsjednik objavljuje 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta svim prisutnim unutar i ispred biračkog mjesta vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
 - predsjednik određuje jednog člana biračkog odbora da u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta stane na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedno lice ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta;
 - član biračkog odbora koji je određen da stane na kraj reda zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasa;
 - predsjednik u Obrazac Z9 Zapisnika upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
 - predsjednik zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom trakom i potpisuje je.
- b) Prilikom zatvaranja biračkog mjesta predsjednik u Obrazac Z5 Zapisnika evidentira prisutne akreditirane posmatrače.

Predsjednik biračkog odbora obavezan je da, prema rasporedu koji utvrdi Centralna izborna komisija BiH, lokalnoj izbornoj komisiji dostavlja informacije i podatke o tome:

- **da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme;**
- **da li je nakon provedenog glasanja birača biračko mjesto zatvoreno na vrijeme;**
- **kolika je izlaznost birača na biračkom mjestu i to najmanje dva puta tokom dana izbora, kao i u dodatnim terminima ako to izborna komisija zatraži.**

6. NAČIN POPUNJAVANJA OBRASCA ZA BROJNO STANJE

- a) Popunjavanje Obrasca za brojno stanje i pakovanje neiskorištenih i oštećenih glasačkih listića završava se prije otvaranja glasačke kutije s listićima.
- b) U Obrascu za brojno stanje nisu predviđeni i ne smiju se nalaziti podaci o broju nevažećih glasačkih listića koji se evidentiraju u Obrazac za zbirne rezultate.

Predsjednik BO-a upisuje u Obrazac za brojno stanje za redovno biračko mjesto sljedeće podatke: ○ NAZIV I ŠIFRU IZBORNE JEDINICE ○ BROJ BIRAČKOG MJESTA ○ SERIJSKI BROJ PLASTIČNIH PEČATA ZA GLASAČKE KUTIJE ○ PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO I. red 1. i 2. ▪ broj birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska (na biračkim mjestima koja dobiju dodatak izvoda iz Centralnog biračkog spiska upisuje se sumirani broj) – red 1. ▪ članovi biračkog odbora ručno broje primljene glasačke listiće za svaki izborni nivo i predsjednik upisuje ukupan broj primljenih glasačkih listića – red 2. ○ TOKOM GLASANJA – DIO II. red 3. i 4. ▪ ako se za to ukaže potreba, predsjednik biračkog odbora može od izborne komisije zatražiti dodatni broj glasačkih listića. Broj naknadno primljenih listića i broj ukupno primljenih listića upisuje se u red 3., odnosno red 4. ○ NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO III. red 5., 6., 7., 8. i 9. ▪ ukupan broj potpisa glasača sa izvoda iz Centralnog biračkog spiska (i dodatka iz izvoda iz Centralnog biračkog spiska ako ga ima) – red 5. ▪ ukupan broj oštećenih (upropaštenih) glasačkih listića za svaki izborni nivo – red 6. ▪ ukupan broj izdatih glasačkih listića za svaki izborni nivo – red 7. ▪ ukupan broj preostalih neiskorištenih glasačkih listića za svaki izborni nivo – red 8. ▪ ukupan broj zaduženih glasačkih listića, odnosno zbir reda 7. i 8. – red 9. ▪ test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 10. ○ Predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Obrazac za brojno stanje.

- c) Neiskorišteni glasački listići upakovani u originalne kutije i koverta s oštećenim glasačkim listićima pakuju se u sivu zaštitnu vreću.

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE
NA REDOVNOM BIRAČKOM MJESTU - BS**

**OBRAZAC ZA BROJNO STANJE
(REDOVNO BIRAČKO MJESTO)**

NAZIV I ŠIFRA OPĆINE/IZBORNE JEDINICE:

KL 1024 131A

BROJ BIRAČKOG MJESTA:

131A001

BS

Serijski broj plastičnog pečata - Glasnačka kutija 1

PEČAT 1

PEČAT 2

BA 27 1543 BA 27 2881

Serijski broj plastičnog pečata - Glasnačka kutija 2

PEČAT 1

PEČAT 2

(Ako je potrebno!)

DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

1. Broj birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)

2. Broj primljenih glasačkih listića

DIO II: TOKOM GLASANJA/TJEKOM GLASOVANJA

3. Broj naknadno primljenih glasačkih listića

4. Sveukupan broj primljenih gl. listića (red 2 + red 3)

DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA

5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)

6. Broj upropaštenih glasačkih listića (paketi 2)

7. Broj izdanih glasačkih listića (red 5 + red 6)

8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (ručno brojati)

9. UKUPAN BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (red 7 + red 8)

10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: red 9 = red 4;

ako nisu isti, upisati razliku

NACELNIK OPĆINE

OPĆINSKO VIJEĆE

0	4	7	5			0	4	7	5
0	5	0	0			0	5	0	0

NACELNIK OPĆINE

OPĆINSKO VIJEĆE

0	0	0	0			0	0	0	0
0	5	0	0			0	5	0	0

NACELNIK OPĆINE

OPĆINSKO VIJEĆE

0	2	0	5			0	2	0	5
0	0	0	1			0	0	0	0

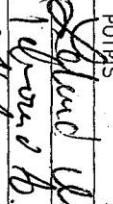
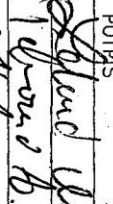
NACELNIK OPĆINE

OPĆINSKO VIJEĆE

0	2	0	6			0	2	0	5
0	2	0	4			0	2	0	5

0	5	0	0			0	5	0	0
0	0	0	0			0	0	0	0

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

PREDSJEDNIK	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS	ČLAN 3	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 1	LAŠKOVIĆ MUŠTAKA				
ČLAN 2	VEŠKO PETROVIĆ		ČLAN 4		
	EDIPVA IHTADATČEVIC				

POGLAVLJE V. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA

Glasački listići broje se odmah nakon zatvaranja redovnih biračkih mjesta.

1. RADNJE PRIJE BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA

- a) Formira se radna površina od više stolova, a sastavi stolova osiguraju se selotejpom. Otpečati se glasačka kutija i na radnu površinu istrese cijeli sadržaj glasačke kutije. Svim prisutnim pokaže se da je glasačka kutija prazna i odloži se na stranu. Na radnoj površini ostaje grupa pomiješanih glasačkih listića oba nivoa za koje se provode izbori. Prvi korak koji je potrebno uraditi jest da se razdvoje glasački listići po nivoima u dvije grupacije. Po završetku razdvajanja na radnoj površini nalazi se grupa glasačkih listića za načelnika općine i grupa glasačkih listića za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine.
- b) **Prvo se broje glasački listići za nivo načelnika općine** koje je potrebno ostaviti na radnoj površini, a glasačke listiće za nivo općinskog vijeća, odnosno skupštine općine potrebno je staviti u jednu providnu plastičnu vreću i odložiti na kraju radne površine pored predsjednika biračkog odbora tako da ih svi vide, a da ne smetaju pri radu i ne miješaju se s glasačkim listićima za nivo načelnika općine dok se broje.

Birački odbori u Distriktu Brčko BiH broje samo jedan tip glasačkih listića koji se broje metodom brojanja glasačkih listića za općinsko vijeće/skupštinu općine (otvorena lista).

2. GLASAČKI LISTIĆI

2.1 Važeći glasački listići za načelnika općine (VEĆINSKI GLAS)

Glasački listić je **važeći** ako:

- je u onom obliku koji je potvrdila i službeno izdala Centralna izborna komisija BiH;
- je označen tako da je namjera birača jasna;
- nije potpisan i na njemu nije ispisano ime, naziv, izjava ili neki drugi tekst, ilustracija ili simbol;
- oštećenje glasačkog listića nije takvo da se ne može ustanoviti namjera birača.

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☒ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка странка
☐ Име - Презиме - Политичка странка

KRAJ LISTE
КРАЈ ЛИСТЕ

**Pravilno popunjen glasački
listić
za načelnika općine
(većinski glas)**

2.2 Nevažeći glasački listići za načelnika općine (VEĆINSKI GLAS)

Гласачки listić je nevažeći:

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

ГРАД 001
ГРАД

☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☒ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☒ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☒ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка stranka

KRAJ LISTE
КРАЈ ЛИСТЕ

1.

ako je na njemu označeno
dva ili više kandidata

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

ГРАД 001
ГРАД

☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка stranka

KRAJ LISTE
КРАЈ ЛИСТЕ

2.

ako nije ispunjen ili je
ispunjen tako da nije
moguće sa sigurnošću
utvrditi kojem kandidatu je
birač dao svoj glas

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

ГРАД 001
ГРАД

☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☒ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☒ Име - Презиме - Политичка партија
☒ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка партија
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☒ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка stranka
☐ Име - Презиме - Политичка stranka

KRAJ LISTE
КРАЈ ЛИСТЕ

3.

ako je glasački listić toliko
oštećen da se sa sigurnošću
ne može utvrditi kojem
kandidatu je birač dao glas

2.3 Važeći glasački listići za skupštinu općine/općinsko vijeće (OTVORENA LISTA)

Glasački listić je **važeci** ako je:

- označen kvadratić ispred naziva političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata;
- označen kvadratić ispred naziva političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata i ispred jednog ili više kandidata unutar liste te političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata;
- označen kvadratić ispred jednog ili više kandidata unutar liste jedne političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
LOKALNI IZBORI 07.10.2012.

GRAD
GRAD **001**

PROŠTAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI!

PROČITAJTE UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANI!

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

☐ KOALICIJA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ NEZAVISNI KANDIDAT

☐ STRANKA

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

☒ KOALICIJA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ NEZAVISNI KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

☐ KOALICIJA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ LISTA NEZAVISNIH
KANDIDATA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE.
KRAJ LISTE.

ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012. ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.		GRAD ГРАД
ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ		001
STRANKA 1 ☐ KANDIDAT STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☒ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☒ KANDIDAT 7 ☒ KANDIDAT STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT NEZAVISNI KANDIDAT 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD
ГРАД **001**

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI

ПРОЧИТАЙТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНЬОЙ СТРАНИ

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

☐ KOALICIJA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ NEZAVISNI KANDIDAT

☐ STRANKA

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

☐ KOALICIJA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ NEZAVISNI KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

☐ KOALICIJA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☐ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ LISTA NEZAVISNIH
KANDIDATA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☒ KANDIDAT

3 ☒ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

5 ☒ KANDIDAT

6 ☐ KANDIDAT

7 ☐ KANDIDAT

☐ STRANKA

1 ☐ KANDIDAT

2 ☐ KANDIDAT

3 ☐ KANDIDAT

4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE.
КРАЈ ЛИСТЕ.

**Pravilno popunjeni glasački
listići za skupštinu
općine/općinsko vijeće
(otvorena lista)**

2.4 Nevažeći glasački listić za skupštinu općine/općinsko vijeće (OTVORENA LISTA)

Glasački listić je **nevažeći**:

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ!

☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	
☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	КРАЈ ЛИСТЕ. КРАЈ ЛИСТЕ.
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ		

1.

ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata birač dao svoj glas

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ!

☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	
☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	КРАЈ ЛИСТЕ. КРАЈ ЛИСТЕ.
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ		

2.

ako su dopisana imena kandidata

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ!

☒ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	☒ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☒ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	
☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☒ КОАЛИЦИЈА 1 ☒ КАНДИДАТ 2 ☒ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☒ КАНДИДАТ	КРАЈ ЛИСТЕ. КРАЈ ЛИСТЕ.
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ		

3.

ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☒ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ NEZAVISNI KANDIDAT 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE. КРАЈ ЛИСТЕ.

4.

ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojem je političkom subjektu birač dao glas

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☒ LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ NEZAVISNI KANDIDAT 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE. КРАЈ ЛИСТЕ.

5.

ako se na osnovu oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet

LOKALNI IZBORI 07.10.2012.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 07.10.2012.

GRAD 001
ГРАД

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ NEZAVISNI KANDIDAT 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE. КРАЈ ЛИСТЕ.

6.

ako je skenirani, kopirani i listić koji ne pripada tom biračkom mjestu, odnosno opciji glasanja (glasački listić za glasanje poštom).

3. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA ZA NAČELNIKA OPĆINE **(VEĆINSKI GLAS)**

3.1. Utvrđivanje ukupnog broja glasačkih listića za načelnika općine

- a) Predsjednik biračkog odbora uzima Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) za načelnika općine. Na prvoj stranici tog obrasca, u gornjem dijelu u za to određeno polje, upisuje naziv općine i broj biračkog mjesta. U rubriku broj potpisa upisuje broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, koji je već evidentiran u Obrascu za brojno stanje.
- b) Članovi biračkog odbora u parovima prebrojavaju glasačke listiće za nivo načelnika općine. Broji se na sljedeći način:
- Jedan član tima uzima glasačke listiće s radne površine i izbroji 25 glasačkih listića koje dodaje drugom članu tima koji također prebroji i utvrdi da se tu nalazi 25 glasačkih listića i ostavlja ih na radnu površinu. Prvi član tima ponovo izbroji novih 25 glasačkih listića koje opet dodaje drugom članu tima koji provjerava da li se tu nalazi 25 glasačkih listića i drugi snop glasačkih listića stavlja unakrsno na prvu grupu glasačkih listića. Na ovaj način se broji dok se ne prebroje svi glasački listići za nivo načelnika općine koji su pronađeni u glasačkoj kutiji.
 - Nakon završenog brojanja glasačkih listića na radnoj površini nalaze se snopovi od 25 glasačkih listića, s tim da posljednji snop može imati, ali obično nema 25 glasačkih listića. Ako u posljednjem snopu nema 25 glasačkih listića, na njemu će se nalaziti žuti stiker na kojem je ispisano koliko taj snop sadrži glasačkih listića. Predsjednik biračkog odbora zatim prebroji sve snopove glasačkih listića, onoliko koliko ih ima na radnoj površini, i pomnoži ih s 25 te doda broj sa stikera koji označava koliko posljednji snop ima glasačkih listića i dobije ukupan broj glasačkih listića koji su pronađeni u glasačkoj kutiji. (Primjer: ako ima 20 snopova po 25 glasačkih listića i na stikeru stoji broj 12, to znači da u glasačkoj kutiji ima ukupno 512 glasačkih listića - $20 \times 25 + 12 = 512$).
 - Broj glasačkih listića koji se dobio predhodnim brojanjem predsjednik upisuje u rubriku broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji u Obrascu za zbirne rezultate ZR (većinski glas). Ako je taj broj isti kao i broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, tada se u rubriku test tačnosti upisuje 0. Ako se navedeni brojevi razlikuju, tada se u rubriku test tačnosti upisuje utvrđena razlika. (Ako je prebrojano 511 potpisa, onda se u rubriku test tačnosti upisuje broj 1 jer je nađeno 512 glasačkih listića u glasačkoj kutiji).
 - Jedan član biračkog odbora zatim uzima jedan glasački listić i po redu čita imena kandidata koji se nalaze na glasačkom listiću. Drugi član biračkog odbora uzima stikere i na njima upisuje imena kandidata onim redom kojim prvi član biračkog odbora čita. Jedno za drugim upisuju se imena kandidata na zasebne stikere. Stikeri s imenima kandidata lijepe se na radnu površinu dovoljno odvojeni jedni od drugih tako da se glasački listići, kada se budu razvrstavali po kandidatima, ne miješaju.
 - Kada se ova aktivnost završi na radnoj površini će se nalaziti zalijepljeni stikeri s imenima kandidata i glasački listići koji su u snopovima od 25 listića unakrsno poredani. Nakon toga svi članovi biračkog odbora uzimaju po jedan snop glasačkih listića i za svaki glasački listić utvrđuju za koga je birač dao glas. Glasački listić s imenom kandidata za kojeg je birač dao svoj glas stavlja se pored stikera na kojem je upisano ime tog kandidata.

3.2. Nevažeći neoznačeni i nevažeći ostali glasački listići

- Glasački listići za koje član biračkog odbora smatra da su nevažeći svrstavaju se u jednu grupu i ostavljaju pored predsjednika biračkog odbora. Kada je razvrstavanje glasačkih listića završeno, predsjednik biračkog odbora zajedno sa ostalim članovima biračkog odbora utvrđuje validnost svih odvojenih glasačkih listića. Predsjednik na dva odvojena stikera ispisuje NEOZNAČENI i OSTALI. Predsjednik zatim jedan po jedan pregleda glasačke listiće i provjerava zašto je glasački listić svrstan u nevažeće te zajedno s članovima utvrđuje validnost glasačkog listića. Glasačke listiće na kojima nema oznake za kojeg je kandidata birač glasao, stavlja pored stikera na kojem je napisano NEOZNAČENI. Svi drugi nevažeći glasački listići stavljaju se pored stikera na kojem je napisano OSTALI. Ako predsjednik i članovi biračkog odbora utvrde da je neki glasački listić iz ove grupe važeći, stavljaju se pored stikera s imenom odgovarajućeg kandidata.
- Predsjednik biračkog odbora zatim prebroji sve glasačke listiće koji se nalaze u grupi pored stikera na kojem je napisano NEOZNAČENI. Taj broj upisuje u Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas), u rubriku nevažeći neoznačeni glasački listići. Nevažeće neoznačene glasačke listiće predsjednik odlaže u bijelu vreću (FBiH), odnosno žutu vreću (RS), na način koji je propisan šemom pakovanja izbornog materijala za redovno biračko mesto. Predsjednik biračkog odbora nakon toga prebroji sve glasačke listiće koji se nalaze u grupi pored stikera na kojem je napisano OSTALI. Taj broj upisuje u Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas), u rubriku nevažeći ostali glasački listići. Nevažeće ostale glasačke listiće predsjednik odlaže u odgovarajuću vreću kako je već prethodno opisano za neoznačene glasačke listiće. Na Obrascu za zbirne rezultate ZR (većinski glas), u rubriku ukupan broj nevažećih glasačkih listića, predsjednik upisuje zbir nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića. Članovi biračkog odbora nakon toga pristupaju brojanju glasačkih listića za svakog kandidata.

3.3. Brojanje glasačkih listića za načelnika općine

- Brojanje glasačkih listića za načelnika općine vrši se u parovima, po dva člana biračkog odbora. Zavisno o tome od koliko se članova birački odbor sastoji, formira se onoliko parova koliko je to moguće. Ako ima više takvih parova, jedan par broji glasačke listiće za jednog kandidata, drugi par broji glasačke listiće za drugog kandidata itd. Brojanje se tako da jedan član tima uzme i izbroji 25 glasačkih listića te ih doda drugom članu koji ponovnim brojanjem provjeri da li taj snop sadrži 25 glasačkih listića. Zatim saviju glasačke listiće u rolnu na koju stavljaju gumicu i ostave je pored stikera s imenom tog kandidata za kojeg se broje glasački listići. Prvi član ponovo izbroji 25 glasačkih listića, a drugi član provjerava da li je izbrojano tačno 25 glasačkih listića i ponovo ih savija u rolnu na koju stavlja gumicu. Određeni par broji glasačke listiće odabranog kandidata dok se ne prebroje svi glasački listići koji se nalaze pored stikera s imenom tog kandidata. Posljednji snop može imati 25 glasačkih listića, ali obično nema. Na posljednjem snopu će se nalaziti stiker sa ispisanim imenom onog kandidata za kojeg se listići broje i brojem glasačkih listića koji se nalazi u posljednjem snopu. Posljednji snop glasačkog listića također se savija u rolnu i na njega se stavlja gumica koja će pričvršćivati i stiker s imenom kandidata i brojem glasačkih listića u snopu.
- Kada prebroje glasačke listiće za određenog kandidata, par istom metodom nastavlja brojati glasačke listiće za drugog kandidata. Brojanje se nastavlja dok se ne prebroje svi glasački listići za načelnika općine koji se nalaze na radnoj površini i za sve kandidate.

- Kada se okonča brojanje, pored odgovarajućih stikera s imenima kandidata nalaze se rolne s po 25 glasačkih listića i s jednom rolnom na kojoj je stiker s imenom tog kandidata i brojem glasačkih listića koji se nalazi u toj rolni.

3.4. Popunjavanje Obrasca za zbirne rezultate ZR (većinski glas)

- Predsjednik zatim za svakog kandidata pojedinačno utvrđuje koliko je koji kandidat na tom biračkom mjestu dobio glasova. Za svakog kandidata prebroji koliko ima rolni sa po 25 glasačkih listića, pomnoži ih s 25 i doda broj glasačkih listića iz rolne sa stikerom te dobije koliko je taj kandidat dobio glasova. (Primjer: ako se pored stikera s imenom jednog kandidata nalazi pet rolni i na rolni sa stikerom na kojem je upisano ime kandidata broj 7, tad je taj kandidat dobio $5 \times 25 + 7 = 132$ glasa).
- Broj koji se dobije za svakog kandidata upisuje se pored imena kandidata na Obrascu za zbirne rezultate ZR (većinski glas). Ako pored stikera s imenom kandidata nema rolni s glasačkim listićima, onda predsjednik biračkog odbora pored imena kandidata upisuje 0. Na ovaj način predsjednik evidentira broj dobivenih glasova za svakog kandidata.
- Kada se završi s upisivanjem glasova po kandidatima predsjednik na dnu Obrasca upiše zbir glasova svih kandidata, a taj broj upiše i u red „ukupan broj važećih glasova“ na lijevoj strani Obrasca. Zbir važećih i nevažećih glasačkih listića daje ukupan broj glasačkih listića koji treba biti identičan ukupnom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

3.5. Pakovanje glasačkih listića za načelnika općine

- Kada je završeno utvrđivanje glasova za kandidate, predsjednik izdvaja jedan pečat iz materijala koji je birački odbor zadužio i broj pečata upisuje na za to predviđeno mjesto na prvoj stranici Obrasca za zbirne rezultate ZR (većinski glas). Predsjednik i članovi biračkog odbora obavezno potpisuju Obrazac za zbirne rezultate na svim za to predviđenim mjestima. Nakon toga predsjednik uzima rolne s glasačkim listićima za jednog kandidata i sve ih uvezuje jednom gumicom te tako uvezane stavlja u bijelu vreću (FBiH), odnosno žutu vreću (RS) u kojoj se već nalaze predhodno uvezani nevažeći neoznačeni i nevažeći ostali glasački listići. Na ovaj način pakuju se sve rolne s glasačkim listićima za sve kandidate koji se nalaze na radnoj površini.
- Kada je predsjednik završio pakovanje rolni i ubacivanje u odgovarajuću vreću (bijelu ili žutu), iz Obrasca za zbirne rezultate ZR (većinski glas) odvaja plavu kopiju i stavlja je u kovertu na kojoj je ispisano "plava kopija" i ubacuje je u vreću zajedno s glasačkim listićima. Nakon toga pečatom, čiji je broj upisao u Obrazac, zatvara vreću sa prebrojanim glasačkim listićima za načelnika općine. Crvenu kopiju Obrasca za zbirne rezultate ZR (većinski glas) predsjednik ostavlja za sebe, zelenu kopiju stavlja u kovertu za predsjednika lokalne izborne komisije, a original stavlja u kovertu za Centralnu izbornu komisiju BiH.

- **Žutu kopiju Obrasca za zbirne rezultate ZR (većinski glas) predsjednik lijepi na zid biračkog mjesta i svim prisutnim naglas čita sve rezultate po kandidatima na tom biračkom mjestu.**

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBIRNE REZULTATE – ZR
ZA NAČELNIKA OPĆINE (VEĆINSKI GLAS)**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ВЕЋИНСКИ ГЛАС) ZR / ЗР

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	171021	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	131	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	131A001
-------------------------------	--------	-------------------------------	-----	--	---------

ZBIR / ZBROJ GLASOVA ЗБИР ГЛАСОВА	Kandidat Кандидат	Politička stranka, koalicija ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1) Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasci za brojno stanje) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Обрасца за бројно стање)	Kandidat 1	Politička partija 1	0 0 4 1
205	Kandidat 2	Politička partija 2	0 0 0 5
2) Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji Број гласачких листића у гласачкој кутији	Kandidat 3	Politička partija 3	0 0 1 8
205	Kandidat 4	Politička partija 4	0 0 0 2
3) Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Тест тачности ред 1 = ред 2; ако нису исти уписати разлику	Kandidat 5	Politička partija 5	0 0 7 7
0	Kandidat 6	Politička partija 6	0 0 5 8
A) Nevažeći neoznačeni glasački listići А) Неважећи неозначени гласачки листићи			
2			
B) Nevažeći ostali glasački listići Б) Неважећи остали гласачки листићи			
2			
C) Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B) Ц) Укупан број неважећих гласачких листића (ред А + ред Б)			
4			
D) Ukupan broj važećih glasova Д) Укупан број важећих гласова			
201			
E) Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D) Е) Укупан број свих гласачких листића (ред Ц + ред Д)			
205			
F) Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Ф) Тест тачности: ред Е = ред 2; ако нису исти уписати разлику			
0			
Serijski broj pečata za zaštitnu vreću sa glasačkim listićima za načelnika općine (BIJELO) Серијски број печата за заштитну врећу са гласачким листићима за начелника општине (БИЈЕЛА)			
6A 2 7 3 8 6 8			
		UKUPNO (= red / redak D) УКУПНО (= ред Д)	0 2 0 1

Potpisjući se izjavljujem da ovi brojevi tačno i točno odražavaju aktivnosti brojača / brojenja na ovom biračkom mjestu.

Potpisjući se izjavljujem da ovi brojevi tačno odražavaju aktivnosti brojača na ovom biračkom mjestu.

	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС		IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
PREDSEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	NIKOLA LAKOVIĆ	<i>[Signature]</i>	ČLAN 3 ЧЛАН 3		
ČLAN 1 ЧЛАН 1	VELEK PETROVIĆ	<i>[Signature]</i>	ČLAN 4 ЧЛАН 4		
ČLAN 2 ЧЛАН 2	EDINA INTOREVIĆ	<i>[Signature]</i>	ČLAN 5 ЧЛАН 5		

4. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA ZA SKUPŠTINU OPĆINE/OPĆINSKO VIJEĆE (OTVORENA LISTA)

4.1 Utvrđivanje ukupnog broja i razvrstavanje glasačkih listića za skupštinu općine/općinsko vijeće

- a) Predsjednik biračkog odbora uzima Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) i vadi glasačke listiće za nivo općinsko vijeće/skupština općine iz providne plastične vreće na radnu površinu kako bi se moglo pristupiti prebrojavanju, a zatim na prvoj stranici Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista), u za to predviđeno mjesto upisuje, naziv općine i broj biračkog mjesta te broj potpisa na izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska.
- b) Članovi biračkog odbora u parovima prebrojavaju glasačke listiće za nivo općinsko vijeće/skupština općine. Broji se na sljedeći način:
 - Jedan član tima uzme iz grupe i izbroji 25 glasačkih listića, iste doda drugom članu tima koji također izbroji i provjeri da li se tu nalazi 25 glasačkih listića i ostavi ih na radnu površinu. Prvi član tima ponovo uzima i izbroji novih 25 glasačkih listića koje doda drugom članu tima koji provjerava da li se tu nalazi 25 glasačkih listića i drugi snop glasačkih listića stavlja unakrsno na prvu grupu glasačkih listića. Na ovaj način se broji dok se ne prebroje svi glasački listići za nivo općinsko vijeće/skupština općine koji su pronađeni u glasačkoj kutiji.
 - Nakon završenog brojanja glasačkih listića na radnoj površini nalaze se snopovi glasačkih listića po 25, s tim da posljednji snop može imati, ali obično nema 25 glasačkih listića. Ako u posljednjem snopu nema 25 glasačkih listića, na njemu će se nalaziti žuti stiker na kojem je upisano koliko taj snop ima glasačkih listića. Predsjednik biračkog odbora zatim prebroji sve snopove glasačkih listića koliko ih ima na radnoj površini i pomnoži ih s 25 i doda broj sa stikera koji označava koliko u posljednjem snopu ima glasačkih listića i dobije ukupan broj glasačkih listića koji su pronađeni u glasačkoj kutiji. (Primjer: ako ima 20 snopova po 25 glasačkih listića i na stikeru je upisan broj 12, to znači da u glasačkoj kutiji ima 512 glasačkih listića - $20 \times 25 + 12 = 512$).
 - Broj glasačkih listića koji se dobio ovim brojanjem predsjednik biračkog odbora upisuje u rubriku broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji u Obrascu za zbirne rezultate ZR (otvorena lista). Ako je taj broj isti kao i broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, onda se u rubriku test tačnosti upisuje 0. Ako se taj broj razlikuje od broja potpisa, onda se u rubriku test tačnosti upisuje utvrđena razlika. (Primjer: ako je prebrojano 511 potpisa, tada se u rubriku test tačnosti upisuje broj 1 jer je nađeno 512 glasačkih listića u glasačkoj kutiji).
 - Jedan član biračkog odbora zatim uzima jedan glasački listić i po redu čita nazive političkih stranaka, koalicija (ako ih ima), lista nezavisnih kandidata (ako ih ima), imena nezavisnih kandidata i imena kandidata s posebne liste za nacionalne manjine (ako na glasačkom listiću ima posebna lista za nacionalne manjine), koji se nalaze na glasačkom listiću. Drugi član biračkog odbora na stikerima upisuje nazive političkih subjekata (kao i kandidate s liste za nacionalne manjine ako na glasačkom listiću ima posebna lista za nacionalne manjine), onim redom kojim prvi član biračkog odbora čita, svakog političkog subjekta zasebno. Stikeri s nazivima političkih subjekata (kao i kandidatima s liste za nacionalne manjine ako je ima) lijepe se na radnu površinu dovoljno odvojeni jedni od drugih kako se glasački listići, kada se budu razvrstavali po političkim subjektima (kandidatima s liste za nacionalne manjine ako je ima), ne bi miješali.
 - Kada se ova aktivnost završi, na radnoj površini nalazit će se zalijepljeni stikeri s ispisanim nazivima političkih subjekata i glasački listići koji su razvrstani u snopove po 25 listića, unakrsno poredani. Svi članovi biračkog odbora uzimaju po jedan snop glasačkih listića i za

svaki glasački listić utvrđuju za koga je birač dao glas. Glasački listić s imenom političkog subjekta za koga je birač dao glas stavlja se pored stikera s nazivom tog političkog subjekta.

4.2 Nevažeći neoznačeni i nevažeći ostali glasački listići

- Glasački listići za koje član biračkog odbora smatra da su nevažeći svrstavaju se u jednu grupu i ostavljaju pored predsjednika biračkog odbora. Kada je razvrstavanje glasačkih listića završeno, predsjednik biračkog odbora zajedno sa ostalim članovima biračkog odbora utvrđuje validnost svih odvojenih glasačkih listića. Predsjednik na dva odvojena stikera ispisuje NEOZNAČENI i OSTALI. Predsjednik zatim jedan po jedan pregleda glasačke listiće i provjerava zašto je glasački listić svrstan u nevažeće te zajedno s članovima utvrđuje validnost glasačkog listića. Glasačke listiće na kojima nema oznake za kojeg je političkog subjekta birač glasao stavlja pored stikera na kojem je napisano NEOZNAČENI. Svi drugi nevažeći glasački listići stavljaju se pored stikera na kojem je napisano OSTALI. Ako predsjednik i članovi biračkog odbora utvrde da je neki glasački listić iz ove grupe važeći, on se stavlja pored stikera s nazivom odgovarajućeg političkog subjekta.
- Predsjednik biračkog odbora zatim prebroji sve glasačke listiće koji se nalaze u grupi pored stikera na kojem je napisano NEOZNAČENI. Taj broj upisuje u Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista), u rubriku nevažeći neoznačeni glasački listići. Nevažeće neoznačene glasačke listiće predsjednik odlaže u plavu vreću na način koji je propisan šemom pakovanja izbornog materijala za redovno biračko mesto. Predsjednik biračkog odbora nakon toga prebroji sve glasačke listiće koji se nalaze u grupi pored stikera na kojem je napisano OSTALI. Taj broj upisuje u Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista), u rubriku nevažeći ostali glasački listići. Nevažeće ostale glasačke listiće predsjednik odlaže u plavu vreću kako je već prethodno navedeno za neoznačene glasačke listiće. Na Obrascu za zbirne rezultate ZR (otvorena lista), u rubriku ukupan broj nevažećih glasačkih listića, predsjednik upisuje zbir nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića. Članovi biračkog odbora nakon toga pristupaju brojanju glasačkih listića za svakog političkog subjekta.

4.3 Prvo brojanje glasova (po političkim subjektima)

Politički subjekt je dobio glas ako je označen kvadratić ispred naziva političkog subjekta, označen kvadratić ispred naziva političkog subjekta i imena jednog ili više kandidata u okviru liste tog političkog subjekta ili ako je označen kvadratić samo ispred imena jednog ili više kandidata u okviru liste tog političkog subjekta, te se zbrajanjem svih ovako označenih glasačkih listića dobiva ukupan broj glasova za određenog političkog subjekta.

- Prvo brojanje glasačkih listića za nivo općinskog vijeća/skupštinu općine vrši se u parovima, po dva člana biračkog odbora. Zavisno o tome od koliko članova se birački odbor sastoji, formira se onoliko parova koliko je to moguće. Ako ima više ovakvih parova, jedan par broji glasačke listiće za jednog političkog subjekta, drugi par broji glasačke listiće za drugog političkog subjekta itd. Broji se tako da jedan član tima uzme i izbroji 25 glasačkih listića te ih doda drugom članu koji ponovnim brojanjem provjeri da li taj snop sadrži 25 glasačkih listića. Zatim saviju glasačke listiće u rolnu na koju stavljaju gumicu i ostave je pored stikera s nazivom političkog subjekta za kojeg se broje glasački listići. Prvi član ponovo izbroji 25 glasačkih listića, a drugi član provjerava da li je izbrojano tačno 25 glasačkih listića i ponovo ih savija u rolnu na koju stavlja gumicu. Određeni par broji glasačke listiće odabranog političkog subjekta dok se ne prebroje svi glasački listići koji se nalaze pored stikera s

nazivom tog političkog subjekta. Posljednji snop može imati 25 glasačkih listića, ali obično nema. Na posljednjem snopu nalaziti će se stiker sa ispisanim nazivom političkog subjekta za kojeg se listići broje i brojem glasačkih listića koji se nalazi u posljednjem snopu. Posljednji snop glasačkog listića također se savija u rolnu i na njega se stavlja gumica koja će pričvršćivati i stiker s nazivom političkog subjekta i brojem glasačkih listića u snopu.

- Kada prebroje glasačke listiće za određenog političkog subjekta, par istom metodom nastavlja brojati glasačke listiće za drugog političkog subjekta. Brojanje se nastavlja dok se ne prebroje svi glasački listići za skupštinu općine, odnosno općinsko vijeće, koji se nalaze na radnoj površini i za sve političke subjekte.
- Kada se okonča brojanje pored odgovarajućih stikera s nazivima političkih subjekata nalaze se rolne sa po 25 glasačkih listića i s jednom rolnom na kojoj je stiker s nazivom tog političkog subjekta i brojem glasačkih listića koji se nalazi u toj rolni.

4.4 Upisivanje broja glasova u Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista)

- Predsjednik zatim za svaki politički subjekat pojedinačno utvrđuje koliko je koji politički subjekat na tom biračkom mjestu dobio glasova. Za svakog političkog subjekta prebroji koliko ima snopova od po 25 glasačkih listića, pomnoži ih s 25 i doda broj glasačkih listića iz rolne sa stikerom i dobije koliko je taj politički subjekat dobio glasova. (Primjer: ako se pored stikera s nazivom određenog političkog subjekta nalazi pet rolni i na rolni sa stikerom na kojem je upisan naziv političkog subjekta broj 7, onda je taj politički subjekat dobio 132 glasa- $5 \times 25 + 7 = 132$.)
- Broj koji se dobije za svakog političkog subjekta upisuje se pored naziva političkog subjekta na drugoj stranici Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista). Ako pored stikera s nazivom političkog subjekta nema rolni s glasačkim listićima, onda predsjednik biračkog odbora pored naziva političkog subjekta upisuje 0. Na ovaj način predsjednik evidentira broj dobivenih glasova za svakog političkog subjekta.
- Ako se na glasačkom listiću nalaze kandidati na posebnoj listi za nacionalne manjine, predsjednik biračkog odbora utvrđeni broj njihovih glasova upisuje na trećoj stranici Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista).
- Kada je završio s upisivanjem glasova po političkim subjektima na drugoj stranici i po kandidatima s posebne liste za nacionalne manjine na trećoj, predsjednik na dnu Obrasca sabira glasove svih političkih subjekata (druga stranica) i kandidata s posebne liste za nacionalne manjine (treća stranica) i zatim zbir s druge i treće stranice upiše u red ukupan broj važećih glasova na prvoj stranici Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista).
- Ukupan broj važećih i nevažećih glasačkih listića daje ukupan broj glasačkih listića koji treba da je identičan ukupnom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

4.5 Pakovanje glasačkih listića nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata s posebne liste za nacionalne manjine

- Kada se završilo s utvrđivanjem glasova za političke subjekte i kandidate s posebne liste za nacionalne manjine, predsjednik uzima jedan pečat iz materijala koji je birački odbor zadužio i broj pečata upisuje na za to predviđeno mjesto na prvoj stranici Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista). Nakon toga rolne s glasačkim listićima za nezavisne kandidate i kandidate s posebne liste za nacionalne manjine (ako ih ima) stavlja u plavu vreću, gdje se već nalaze nevažeći glasački listići.

Zr / 3P

[illegible]

4.6 Drugo brojanje glasova (po kandidatima u okviru otvorene liste)

Nakon završenog prvog brojanja glasova po političkim subjektima pristupa se drugom brojanju glasova po kandidatima u okviru otvorene liste političkog subjekta, uz pomoć pomoćnog obrasca za brojanje. Brojanje se radi na sljedeći način:

- Birački odbor se dijeli u timove od po četiri člana. Jedan član tima zadužen je da čita oznake birača na glasačkom listiću za kandidate, drugi član tima je zadužen da kontrolira čitanje prvog člana, a ostala dva člana tima su zadužena za evidenciju u pomoćni obrazac onoga što čita prvi član. Tim prvo broji glasačke listiće po glasovima za kandidate za jednog političkog subjekta. Čitač uzme jednu rolnu od 25 glasačkih listića određenog političkog subjekta, razmotava je i polako čita brojeve ispred kandidata za koje su birači stavili oznaku u kvadratiću ispred imena tih kandidata. Ako je birač na glasačkom listiću označio samo kvadratić ispred naziva političkog subjekta, čitač ne čita ništa. Dva člana tima, svaki zasebno, uzimaju pomoćni obrazac i u njega na vrhu prve kolone u označenu rubriku prvo upisuju naziv političkog subjekta za kojeg se broje glasovi po kandidatima. Nadalje, kako član čitač čita u redu pored broja koji je pročitao stavlja jednu uspravnu crticu. Član čitač čita brojeve sa svih 25 glasačkih listića iz rolne po glasovima za kandidate, a članovi tima to evidentiraju u pomoćni obrazac. Jedna kolona pomoćnog obrasca predviđena je za jednu rolnu od 25 glasačkih listića. Prilikom evidentiranja članovi tima za svaki peti glas za kandidata stavljaju jednu kosu liniju preko 4 predhodne uspravne.
- Kada je čitač završio čitanje glasova po kandidatima jednog političkog subjekta jedne rolne, članovi tima koji su evidentirali glasove sabiraju za svaki broj na pomoćnom obrascu koliko imaju upisanih crtica i upisuju taj broj s desne strane u koloni za taj broj u za to određenu rubriku. Kada su sabrali sve redove po brojevima, razmjenjuju pomoćne obrasce i jedan član tima koji je evidentirao glasove u pomoćni obrazac čita redom od rednog broja 1 do posljednjeg rednog broja u pomoćnom obrascu iz kolone ukupno sabrane glasove. Drugi član tima provjerava na svom pomoćnom obrascu da li se podudaraju sabrani podaci. Ako se u nekom redu sabrani podaci razlikuju, član tima koji kontrolira na svom obrascu pored tog zbira upiše jednu zvjezdicu i nastavi dalje pratiti šta drugi član čita.
- Kada se završi kontrola oba člana prepisu u novu kolonu sve identične rezultate, kolonu ispred prekriže, a čitač ponovo uzima onu istu rolnu i samo čita brojeve na glasačkim listićima za kandidata pod rednim brojem pod kojim se nisu poklopili rezultati kod članova koji evidentiraju rezultate čitanja. Ponovo istom metodom sabiru glasove za tog kandidata i kada se rezultati kod oba člana tima poklope, otvaraju novu kolonu s nazivom istog političkog subjekta. Čitač iščitane glasačke listiće ponovo veže u rolnu i stavlja pored stikera s imenom tog političkog subjekta ali tako da se ne miješa s neiščitanim rolnama. Nakon toga uzima novu rolnu, odmota je i čita istom metodom redne brojeve ispred kojih su birači stavili oznaku, a članovi tima s pomoćnim obrascem evidentiraju uspravnim crticama sa svakom petom kosom preko četiri uspravne brojeve koje čuju od čitača. Ponovo istom metodom sabiraju sve crtice i upisuju dobiveni broj s desne strane svakog reda i uspoređuju rezultate. Kada ispune sve kolone na jednoj stranici, članovi tima koji evidentiraju u pomoćnim obrascima u krajnjoj desnoj koloni sabiraju sve zbirove iz svih kolona za svaki redni broj. Ako je ostalo još rolni za čitanje, članovi tima koji evidentiraju čitanje prelaze na novu stranicu i otvaraju nove kolone za evidentiranje i tako dok se sve rolne glasačkih listića ne iščitaju i ne evidentiraju glasovi po kandidatima.
- Kada je prethodno završeno, članovi koji evidentiraju rezultate u pomoćnom obrascu presavijaju predhodnu stranicu i kolonu ukupno s predhodne stranice sabiraju sa svim zbirovima iz kolona na narednoj stranici te upisuju u krajnju kolonu „ukupno“ na toj stranici. Kada je ovo završeno, predsjednik uzima Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena

lista), nalazi listu s kandidatima iz političkog subjekta kojem su se brojali glasovi po kandidatima i jedan član tima koji je evidentirao rezultate čitanja iz svog pomoćnog obrasca čita za svaki redni broj zbir glasova iz krajnje kolone „ukupno“.

- Predsjednik upisuje rezultate u predviđena polja pored imena svakog kandidata onako kako mu član tima čita po rednim brojevima. Kandidatu koji nije dobio glasove na tom biračkom mjestu član tima čita „nula“ pod njegovim rednim brojem, a predsjednik upisuje 0 u predviđeno polje. Kada je predsjednik evidentirao glasove po kandidatima za jedan politički subjekat, članovi tima istom metodom broje glasačke listiće po kandidatima za drugi politički subjekat dok se ne prebroje svi glasački listići i predsjednik ne upiše dobivene rezultate u Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) za kandidate tog političkog subjekta. Tom metodom se broji dok se ne prebroje svi glasački listići za sve političke subjekte.
- Kada je završeno brojanje svih glasačkih listića, predsjednik i svi članovi biračkog odbora potpisuju se u Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista).

Nijedan kandidat u okviru otvorene liste ne može dobiti više glasova nego što je dobio politički subjekat, odnosno može dobiti najviše onoliko glasova koliko je dobio politički subjekat na čijoj se listi nalazi.

4.7 Pakovanje glasačkih listića za skupštinu općine/općinsko vijeće i ostalog izbornog materijala

- a) Predsjednik tada za svakog političkog subjekta veže sve glasačke listiće u jednu rolnu i ubacuje ih u plavu vreću u kojoj se već nalaze svi nevažeći glasački listići i listići za nezavisne kandidate i kandidate s posebne liste za nacionalne manjine (ako je ima). Plavu kopiju Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) stavlja u kovertu i ubacuje je u vreću koju pečati već određenim pečatom čiji je broj upisao na Obrazac. Zelenu kopiju Obrasca za zbirne rezultate ZR i Obrasca za brojno stanje ubacuje u kovertu za predsjednika lokalne izborne komisije, crvenu kopiju Obrasca za zbirne rezultate ZR i Obrasca za brojnog stanja ostavlja predsjednik za sebe, original Obrasca za zbirne rezultate ZR i Obrasca za brojno stanja stavlja u kovertu za Centralnu izbornu komisiju BiH.
- b) Izvod iz Konačnog biračkog spiska, Zapisnik o radu biračkog odbora (original) i pomoćni obrazac za brojanje pakuje se u providnu vreću i pečati. Tim je brojanje glasačkih listića i pakovanje izbornog materijala završeno.

- **Žutu kopiju Obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) predsjednik kači na zid biračkog mjesta i svim prisutnim naglas čita sve rezultate po političkim subjektima i kandidatima političkih subjekata na tom biračkom mjestu.**

Nakon utvrđivanja rezultata glasanja i pakovanja izbornog materijala na način kako je to propisano, birački odbor odmah, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta, sav izborni materijal dostavlja lokalnoj izornoj komisiji. Predsjednik biračkog odbora zadržava primjerak izvještaja o rezultatima glasanja.

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBIRNE REZULTATE – ZR
REZULTATI GLASANJA PO POLITIČKIM SUBJEKTIMA**

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБIRНЕ / ЗБРОЈНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБIRНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА)										ЗР / ЗР			
НАЗИВ ОПШТИНЕ				161054						ШИФРА ОПШТИНЕ		ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	
НАЗИВ ОПШТИНЕ										131A		131A001	
РБ.	Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Број важећих гласова	Број важећих гласова										
1	Политичка странка 1	0097											
2	Политичка странка 2	0044											
3	Политичка странка 3	0056											
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													

РБ.	Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Број важећих гласова	Број важећих гласова								
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											

УКУПНО (= ред / редак Д1)										0194	
УКУПНО (= ред Д1)											

ИМЕ / ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС	ЧЛАН 2	ИМЕ / ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС	ЧЛАН 4	ИМЕ / ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС
ПРЕДСЕДНИК	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	ЧЛАН 1	ПРЕДСЕДНИК	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)	ЧЛАН 3	ПРЕДСЕДНИК	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА)
МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ
МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ	МЛАДЕН ВИЋЕВИЋ

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBIRNE REZULTATE – ZR
REZULTATI GLASANJA ZA NACIONALNE MANJINE**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / OBRZALI ZA ZBIRNE REZULTATE 3P (OTVORENA MESTA)		ZR / 3P
NAZIV OPĆINE НАЗІВ ОПІТИНЕ	1111021	ŠIFRA OPĆINE ШІФРА ОПІТИНЕ
		ŠIFRA BIRAČKOG MJEŠTA ШІФРА БІРАЧКОГ МІЄСТА
		131A 1314001

R.B. P.E.	Kandidat - Predlagatelj Кандидат - Предлагач	Broj važećih glasova Број важећих гласова		
		1	2	3
1	Kandidat 1	0	0	0
2	Kandidat 2	0	0	0
3	Kandidat 3	0	0	0
4	Kandidat 4	0	0	0
5	Kandidat 5	0	0	0
6	Kandidat 6	0	0	0
7	Kandidat 7	0	0	0
8	Kandidat 8	0	0	0
9		0	0	0
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
UKUPNO (= red 1. / redak D2) УКУПНО (= ред 12)		0	0	0

Popunjavati se ispunjavaju da oni imaju pravo
određene manjine, broj glasova koji su im
dodijeljeni prema broju stanovnika u općini.

PREDSJEDNIK ПРЕДСІЄДНИК	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ІМЕНЕ І ПРЕЗІМЕНЕ (ДРУКАНИМИ СЛОВИМИ)	POTIS ПОТІС	CLAN 1 ЧЛАН 1	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ІМЕНЕ І ПРЕЗІМЕНЕ (ДРУКАНИМИ СЛОВИМИ)	POTIS ПОТІС	CLAN 2 ЧЛАН 2	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ІМЕНЕ І ПРЕЗІМЕНЕ (ДРУКАНИМИ СЛОВИМИ)	POTIS ПОТІС	CLAN 3 ЧЛАН 3	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ІМЕНЕ І ПРЕЗІМЕНЕ (ДРУКАНИМИ СЛОВИМИ)	POTIS ПОТІС	CLAN 4 ЧЛАН 4	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ІМЕНЕ І ПРЕЗІМЕНЕ (ДРУКАНИМИ СЛОВИМИ)	POTIS ПОТІС	CLAN 5 ЧЛАН 5	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ІМЕНЕ І ПРЕЗІМЕНЕ (ДРУКАНИМИ СЛОВИМИ)	POTIS ПОТІС
	MUSKHA LAROVIC			EDIVA IHTOAREVIC			MASOVIC			TATIANA TRIVKOVIC			MASOVIC			MASOVIC	
	VEKOVIC																

**PRIMJER KAKO SE KORISTI POMOĆNI OBRAZAC ZA BROJANJE GLASOVA PO
KANDIDATIMA U OKVIRU OTVORENE LISTE POLITIČKOG SUBJEKTA**

Pomoćni obrazac za brojanje

1

Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	UKUPNO
	Glasovi	Zbir		Glasovi	Zbir		Glasovi	Zbir		Glasovi	Zbir		
1	III	8	1	II	7	1	II	2	1			1	17
2	III III III III	20	2	III III	10	2	III III II	12	2			2	42
3		0	3	I	1	3		0	3			3	1
4	II	2	4	III	3	4		0	4			4	5
5	III I	6	5	I	1	5	III	5	5			5	12
6		0	6		0	6		0	6			6	0
7		0	7		0	7		0	7			7	0
8		0	8		0	8		0	8			8	0
9	III III III	14	9		0	9		0	9			9	14
10	III III III III III	25	10	II	2	10		0	10			10	27
11	I	1	11		0	11		0	11		0	11	1
12		0	12		0	12		0	12			12	0
13	III I	6	13		0	13		0	13			13	6
14	III	4	14		0	14	III	5	14			14	9
15		0	15		0	15		0	15			15	0
16	III III III III III	25	16	III II	7	16	III III III III III	25	16			16	57
17	III III	10	17	III II	7	17		0	17			17	17
18		0	18		0	18		0	18			18	0
19	III III III III	20	19	II	2	19	III III III III	20	19			19	42
20		0	20		0	20		0	20			20	0
21		0	21		0	21		0	21			21	0
22		0	22		0	22		0	22			22	0
23		0	23		0	23		0	23			23	0
24		0	24		0	24		0	24			24	0
25		0	25		0	25		0	25			25	0
26			26			26			26			26	
27			27			27			27			27	
28			28			28			28			28	
29			29			29			29			29	
30			30			30			30			30	
31			31			31			31			31	
32			32			32			32			32	
33			33			33			33			33	
34			34			34			34			34	
35			35			35			35			35	
36			36			36			36			36	
37			37			37			37			37	
38			38			38			38			38	
39			39			39			39			39	

↑
PRESAVITI OVDJE

DIO II.

NAČIN RADA BIRAČKOG ODBORA

NA BIRAČKIM MJESTIMA ZA GLASANJE U ODSUSTVU

I NA BIRAČKIM MJESTIMA OVLAŠTENIM ZA IZDAVANJE NEPOTVRĐENIH (KOVERTIRANIH) GLASAČKIH LISTIĆA

POGLAVLJE VI. BIRAČKA MJESTA ZA GLASANJE U ODSUSTVU

1.BIRAČKA MJESTA ZA GLASANJE U ODSUSTVU

1.1 Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora

- a) Na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu primjenjuje se procedura glasanja utvrđena za redovna biračka mjesta. Biraču koji glasa na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu izdaju se koverta koje sadrže glasačke listiće koji se izdaju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju birač glasa.

Birač koji glasa u odsustvu, ako ošteti glasački listić, vraća kovertu s glasačkim listićima, a član biračkog odbora izdaje mu novu kovertu s glasačkim listićima.

- b) Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta za glasanje u odsustvu obavlja iste radnje kao i birački odbor na redovnim biračkim mjestima, osim što se na tim biračkim mjestima ručno broje koverta koje sadrže glasačke listiće po osnovnim izbornim jedinicama za koje birači glasaju. Dobvene brojeve prebrojanih koverti predsjednik unosi u Obrazac za brojno stanje.
- c) Nakon zatvaranja biračkog mjesta za glasanje u odsustvu birački odbor obavlja sljedeće radnje:
- broji potpise na izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska;
 - broji neiskorištene koverta s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
 - broji koverta s oštećenim glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ako ih ima;
 - upisuje dobivene brojeve u Obrazac za brojno stanje, a neiskorištene koverta pakuje u originalne kutije, oštećene koverta s glasačkim listićima stavlja u kovertu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakuju u sivu vreću;
 - otvara glasačku kutiju;
 - razvrstava koverta s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
 - broji koverta s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama i uvezuje ih gubicama;
 - predsjednik upisuje dobiveni broj koverata za svaku osnovnu izbornu jedinicu u Obrazac za brojno stanje;
 - upakovane snopove koverata po osnovnim izbornim jedinicama ubacuju u crvenu vreću;
 - upisuje na Obrazac za brojno stanje brojeve pečata sive vreće, crvene vreće i providne plastične vreće;
 - plavu kopiju Obrasca za brojno stanje stavlja u crvenu vreću i zatvara je pečatom;
 - u providnu plastičnu vreću ubacuje original Zapisnika o radu biračkog odbora - ZARBO, izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska i original Obrasca za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom;
 - u zelenu kovertu stavlja zelenu kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora - ZARBO i zelenu kopiju Obrasca za brojno stanje koja je za predsjednika lokalne izborne komisije;
 - crvenu kopiju Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.

1.2. Način popunjavanja Obrasca za brojno stanje

Predsjednik biračkog odbora upisuje u Obrazac za brojno stanja sljedeće podatke:

- NAZIV I ŠIFRU IZBORNE JEDINICE
- BROJ BIRAČKOG MJESTA
- SERIJSKI BROJ PLASTIČNIH PEČATA ZA GLASAČKE KUTIJE
- ŠIFRU OPĆINE/IZBORNE JEDINICE ZA KOJU SE GLASA
- PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO I.
 - broj birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za svaku izbornu jedinicu za koju se glasa – red 1.
 - Ne popunjava se – red 2.
 - broj primljenih koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasa. Članovi biračkog odbora ručno broje koverte s glasačkim listićima – red 3.
- TOKOM GLASANJA – DIO II.
 - ako se ukaže potreba, predsjednik biračkog odbora može od izborne komisije zatražiti dodatni broj koverata s glasačkim listićima za bilo koju izbornu jedinicu za koju se glasa. Broj naknadno primljenih koverata s glasačkim listićima i broj ukupno primljenih koverata s glasačkim listićima upisuje se po izbornim jedinicama za koje se glasa – red 4. i 5.
 -
- NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO III.
 - broj potpisa glasača sa izvoda iz Centralnog biračkog spiska za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 6.
 - ne popunjava se – red 7.
 - broj oštećenih (upropaštenih) koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 8.
 - broj izdatih koverata s glasačkim listićim, za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 9.
 - broj preostalih neiskorištenih koverata s glasačkim listićima, za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 10.
 - ukupan broj zaduženih koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo, odnosno zbir reda 9. i 10. – red 11.
- NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE – DIO IV.
 - broj koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 12.
 -
- TEST TAČNOSTI – DIO V.
 - test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 13.
 - test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 14.
- Predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Obrazac za brojno stanje.

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE
NA BIRAČKOM MJESTU ZA GLASANJE U ODSUSTVU - BSO**

**OBRACAC ZA BROJNO STANJE
(Biračko mjesto za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnosti)**

Matič. općine:

42102A

Broj biračkog mjesta:

131A501

BSO

Serijski broj plastičnog pečata-glasačka kutija 1

0406061711542631110

Pečat 1

Pečat 2

Serijski broj plastičnog pečata-glasačka kutija 2-ako je potrebno

Pečat 1

Pečat 2

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje

040133135200

I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	17	35	10	2
2. Broj imena birača na Dopunskom biračkom spisku/popisu za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)	-	-	-	-
3. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima	20	40	15	5

II: TOKOM GLASANJA/TJEKOM GLASOVANJA

4. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima	0	0	0	0
5. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 3 + red/redak 4)	20	40	15	5

III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA

6. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	13	31	6	0
7. Broj potpisa na Dopunskom biračkom spisku/popisu za birače sa posebnim potrebama (ručno brojati)	-	-	-	-
8. Broj oštećenih koverata sa glasačkim listićima (paketi 2a)	0	0	0	0
9. Broj izdatih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 6+7+8)	13	31	6	0
10. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)	7	9	9	5
11. Broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 9+10)	20	40	15	5

IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE

12. Broj koverata sa glasačkim listićima za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnosti	13	31	6	0
---	----	----	---	---

V: Test tačnosti/točnosti

13. Red/redak 11=Red/redak 5; ako nisu isti, upisati razliku	0	0	0	0
14. Red/redak 12 = Red/redak 6+7; ako nisu isti, upisati razliku	0	0	0	0

Podpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

PREDsjedNIK	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>Mustafa Lako</i>
ČLAN 2	VELJO PETROVIĆ	<i>Veljo Petro</i>
	EDINA IHTIJAREVIĆ	<i>Edina Ihtijare</i>

ČLAN 3	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 4		

POGLAVLJE VII. BIRAČKA MJESTA ZA GLASANJE NEPOTVRĐENIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

1. BIRAČKA MJESTA ZA GLASANJE NEPOTVRĐENIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

1.1 Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora

- a) Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici ovlašteno je za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića. Lokalna izborna komisija obavezna je da na ovom biračkom mjestu osigura računar iz Centra za birački spisak. (Centralna izborna komisija BiH osigurava podatke iz baze Centralnog biračkog spiska za BiH za provjeru podataka o biračima upisanim u Centralni birački spisak).
- b) Osim birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska da glasaju poštom, nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima imaju pravo glasati i birači čije se ime ne nalazi u zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, ali su upisani u Centralni birački spisak. Svoje biračko pravo ovi birači ostvaruju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju su upisani u Centralnom biračkom spisku da glasaju poštom ili su upisani u Centralni birački spisak po prijavljenom prebivalištu.

Birači koji promijene prebivalište iz jedne osnovne izborne jedinice u drugu osnovnu izbornu jedinicu u periodu od zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska do dana izbora, biračko pravo ostvarit će u osnovnoj izbornoj jedinici u kojoj su imali prijavljeno prebivalište prije dana zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska.

- c) Ime birača koji ima pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićem upisuje se na **Dopunski izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji glasaju nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima**, koji sadrži sve podatke kao i izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska. Birač se potpisuje na Dopunski izvod iz Centralnog biračkog spiska i glasa nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićem koji se pakuje u posebnu sigurnosnu bijelu kovertu.
- d) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića ispunjava na osnovu identifikacionog dokumenta birača neophodne podatke na prednjoj stranici koverta s nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima, na osnovu kojih se može provjeriti biračko pravo.

Pod identifikacionim dokumentom, s ciljem dokazivanja identiteta, smatra se i obavještenje (potvrda) izdato od Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (IDDEEA) na **Obrascu LK-OI-4**.

Birači koji su prvi put predali zahtjev za izdavanje lične karte nakon zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska, a do dana održavanja izbora nisu dobili ličnu kartu, mogu od IDDEEA, lokacija nadležna za njihovu općinu, zahtijevati izdavanje navedene potvrde. Ti birači glasaju nepotvrđenim glasačkim listićem na biračkom mjestu koje je ovlašteno za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića.

Prilikom glasanja tih birača član biračkog odbora zadužen za identifikaciju zadržava original obavještenja (potvrde) koje mu preda birač i prilaže je uz Zapisnik.

- e) Na prednju stranicu koverta za nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće upisuju se sljedeći podaci:
- broj biračkog mjesta;
 - prezime i ime birača;
 - jedinstveni matični broj birača;
 - datum rođenja;
 - trenutna adresa stanovanja;
 - podaci o nazivu i broju predloženog identifikacionog dokumenta i naziv organa koji je izdao ovaj dokument.
- f) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića izdaje glasačke listiće i bijelu zaštitnu kovertu biraču, upućuje birača da nakon glasanja glasačke listiće zapakuje u bijelu zaštitnu kovertu, a identifikacioni dokument birača zadržava do trenutka kada birač, nakon što je glasao, vrati nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće zapakovane u sigurnosnoj bijeloj koverti.
- g) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića stavlja sigurnosnu bijelu kovertu u kovertu s podacima o biraču koji glasa nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima. Koverta se pečati i birač je ubacuje u glasačku kutiju.
- h) Predsjednik biračkog odbora biračkog mjesta ovlaštenog za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića, upisuje predviđene podatke u Obrazac za brojno stanje.
- i) Nakon zatvaranja biračkog mjesta ovlaštenog za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića predsjednik i članovi biračkog odbora obavljaju sljedeće radnje:
- broje potpise na dopunskom izvodu iz Centralnog biračkog spiska;
 - broje neiskorištene koverta s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
 - broje oštećene koverta s glasačkim listićima ako ih ima;
 - upisuju dobivene brojeve u Obrazac za brojno stanje, a neiskorištene koverta pakuje u originalne kutije, koverta s oštećenim glasačkim listićima stavlja u koveretu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakuju u sivu vreću;
 - otvaraju glasačku kutiju;
 - broje koverta s nepotvrđenim glasačkim listićima i uvezuju ih gumicom;
 - predsjednik upisuje dobiveni broj koverata s nepotvrđenim glasačkim listićima u Obrazac za brojno stanje;
 - upakovane koverta s nepotvrđenim glasačkim listićima ubacuju u ljubičastu vreću;
 - upisuju u Obrazac za brojno stanje brojeve pečata sive vreće, ljubičaste vreće i providne plastične vreće;
 - plavu kopiju Obrasca za brojno stanje stavlja u ljubičastu vreću i zatvara je pečatom;
 - u providnu plastičnu vreću ubacuje original Zapisnika o radu biračkog odbora - ZARBO, dopunski izvod iz Centralnog biračkog spiska i original Obrasca za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom;
 - u zelenu kovertu stavlja zelenu kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora- ZARBO i zelenu kopiju Obrasca za brojno stanje koja je za predsjednika lokalne izborne komisije;
 - crvenu kopiju Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.

1.2.Način popunjavanja Obrasca za brojno stanje

Predsjednik biračkog odbora upisuje u Obrazac za brojno stanje sljedeće podatke:

- **NAZIV OPĆINE**
- **BROJ BIRAČKOG MJESTA**
- **SERIJSKI BROJ PLASTIČNIH PEČATA ZA GLASAČKE KUTIJE**
- **ŠIFRU IZBORNE JEDINICE ZA KOJU SE GLASA**
- **PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO I. red 1. i 2.**
 - broj imena na Listi potencijalnih nepotvrđenih bir.– red 1.
 - broj primljenih koverata s glasačkim listićima – red 2.
- **TOKOM GLASANJA – DIO II. red 3. i 4.**
 - ako se ukaže potreba, predsjednik biračkog odbora može od izborne komisije zatražiti dodatni broj koverata s glasačkim listićima. Broj naknadno primljenih koverata s glasačkim listićima i broj ukupno primljenih koverata s glasačkim listićima upisuje se u red 3. i 4.
- **NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO III. red 5., 6., 7., 8., i 9.**
 - broj potpisa na dopunskom biračkom spisku koji su glasali nepotvrđenim glasačkim listićem – red 5.
 - broj oštećenih (upropaštenih) koverata s glasačkim listićima – red 6.
 - broj izdatih koverata s glasačkim listićima – red 7.
 - broj preostalih neiskorištenih koverata s glasačkim listićima – red 8.
 - ukupan broj zaduženih koverata s glasačkim listićima, odnosno zbir reda 7. i 8.–red 9.
- **NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE – DIO IV. red 10.**
 - broj koverata s nepotvrđenim glasačkim listićima – red 10.
- **TEST TAČNOSTI – DIO V. red 11. i 12.**
 - test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 11.
 - test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 12.
- **SERIJSKI BROJ PEČATA**
 - serijski broj plastičnog pečata za vreću s neiskorištenim glasačkim listićima
 - serijski broj plastičnog pečata za vreću s koveratama s nepotvrđenim glasačkim listićima
 - serijski broj plastičnog pečata za vreću s dokumentacijom za Centralnu izbornu komisiju BiH
- **Predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Obrazac za brojno stanje.**

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE NA BIRAČKOM MJESTU OVLAŠTENOM ZA IZDAVANJE NEPOTVRĐENIH GLASAČKIH LISTIĆA - BSN

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)	Naziv općine: <i>ILIDŽA</i>	Broj biračkog mjesta: <i>131A501NNN</i>	BSN
--	--------------------------------	--	-----

Serijski broj plastičnog pečata-Glasačka kutija 1		Serijski broj plastičnog pečata-Glasačka kutija 2 (Ako je potrebno!)	
PEČAT 1	PEČAT 2	PEČAT 1	PEČAT 2

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje →

131A

DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA	
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)	<i>750</i>
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima	<i>75</i>
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA	
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima	<i>0</i>
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)	<i>75</i>
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	
5. Broj potpisa birača na dopunskom biračkom spisku/popisu koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima	<i>11</i>
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)	<i>0</i>
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)	<i>11</i>
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)	<i>64</i>
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)	<i>75</i>
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE	
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima	<i>11</i>
DIO V: Test tačnosti/točnosti	
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku	<i>0</i>
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku	<i>0</i>

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (PLAVA)

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa koveratama sa nepotvrđenim gl. listićima (LJUBIČASTA)

Serijski br.plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornu komisiju/povjerenstvo (PROVIDNA)

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
PREDSJEDNIK	<i>EDINA IHTIJAREVIĆ</i>	<i>[Signature]</i>
ČLAN 1	<i>ADI AGIĆ</i>	<i>[Signature]</i>
ČLAN 2	<i>MUSTAFA LAKOVIĆ</i>	<i>[Signature]</i>
ČLAN 3		
ČLAN 4		

DIO III.

NAČIN RADA MOBILNOG TIMA ZA GLASANJE

1. MOBILNI TIM ZA GLASANJE

1.1 Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora (mobilnog tima za glasanje)

Da bi glasali birači koji su vezani za svoje domove, odnosno koji su vezani za ustanove (kazneno-popravni domovi, pritvorske jedinice, gerijatrijske, distrofičarske ili druge zdravstvene ustanove), lokalne izborne komisije formiraju mobilne timove koji će posjetiti ove kategorije birača.

- a) Mobilni tim se sastoji od predsjednika i dva člana. Predsjednik rukovodi radom mobilnog tima i odgovoran je za njegovu zakonitost. Lokalna izborna komisija jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje mobilnom timu materijal kako slijedi:
- dopunski spisak s upisanim imenima birača koji su prijavljeni za glasanje na ovaj način, koji je ovjerila lokalna izborna komisija;
 - odgovarajući broj glasačkih listića zapakovanih u kovertu na kojima su upisane šifre osnovnih izbornih jedinica za koje se glasa;
 - odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije);
 - Obrazac za brojno stanje za mobilni tim;
 - potrošni materijal koji je neophodan u procesu glasanja, uključujući i pomoćnu svesku u koju mobilni tim evidentira sve važnije događaje tokom svog rada;
 - Zapisnik o radu biračkog odbora;
 - spisak birača koji glasaju posredstvom mobilnog tima, s adresama i kontakt telefonima;
 - plan obilaska birača.
- b) Po preuzimanju izbornog materijala od lokalne izborne komisije, predsjednik i članovi mobilnog tima:
- upisuju svoja imena i potpisuju se u dijelu Zapisnika koji je predviđen za mobilni tim;
 - upisuju broj birača s dopunskog spiska na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje za biračko mjesto za glasanje u odsustvu;

- ručno broje primljene koverta sa setovima glasačkih listića prema šiframa osnovnih izbornih jedinica za koje se glasa, a prema biračkoj opciji birača koji su upisani na dopunski spisak i upisuju taj broj u Obrazac za brojno stanje;
- formiraju pomoćnu glasačku kutiju za mobilni tim i stavljaju papirni samoljepljivi pečat na otvor glasačke kutije;
- upisuju serijske brojeve pečata s pomoćne glasačke kutije u dodatni Obrazac za brojno stanje;
- predsjednik i članovi mobilnog tima upisuju u Obrazac Z10 Zapisnika vrijeme njihovog odlaska na teren.

Za potrebe rada mobilnog tima na terenu lokalna izborna komisija mobilnom timu može osigurati odgovarajuće motorno vozilo, odnosno prijevoz do birača koji su vezani za svoje domove ili su vezani za ustanove.

Mobilni tim prilikom posjete birača koji su vezani za ustanove, može radi bržeg i efikasnijeg glasanja, u saradnji s nadležnim osobljem, organizirati glasanje na način na koji se glasanje organizira na biračkom mjestu, pridržavajući se pri tome procedure koja je propisana za glasanje birača na biračkom mjestu.

Mobilni tim za glasanje dužan je osigurati tajnost glasanja na način kako je to propisano zakonom i objašnjeno ovim priručnikom.

Akreditirani posmatrači mogu posmatrati rad mobilnog tima za glasanje na način kako je to objašnjeno u Poglavlju III. ovog priručnika i ako ne narušavaju privatnost birača koji su vezani za svoje domove, odnosno ako ne narušavaju pravila ponašanja koja su uspostavljena u ustanovama za koje su birači vezani i uz saglasnost nadležnog osoblja tih ustanova.

Mobilni tim za glasanje dužan je omogućiti akreditiranim posmatračima posmatranje rada mobilnog tima i upoznati ih s planom rada mobilnog tima koji je donijela lokalna izborna komisija.

- c) Mobilni tim počinje raditi u 7 sati, a završava u 19 sati.**
- d)** Način glasanja birača s posebnim potrebama ne razlikuje se od načina glasanja utvrđenog za biračka mjesta.
- e)** Mobilni tim prilikom rada na terenu, nakon glasanja birača na određenoj lokaciji, samoljepljivom trakom lijepi otvor glasačke kutije koji potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima.
- f)** Nakon završetka rada na terenu, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a serijski broj pečata evidentira na dodatnom Obrascu za brojno stanje.

- g)** U pomoćnu svesku, odnosno Zapisnik o radu mobilnog tima, koji potpisuju predsjednik i oba člana, upisuju se: lokacije koje je posjetio mobilni tim, broj birača koji su glasali na pojedinim lokacijama i važniji događaji tokom njihovog rada na terenu.
- h)** Nakon završenog obilaska svih birača čija se imena nalaze na dopunskom izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska, mobilni tim odlazi u sjedištu lokalne izborne komisije i obavlja sljedeće radnje:
- broji potpise na dodatnom izvodu iz Centralnog biračkog spiska;
 - broji neiskorištene kovertе s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
 - broji kovertе s oštećenim glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ako ih ima;
 - upisuje dobivene rezultate u Obrazac za brojno stanje, a neiskorištene kovertе pakuje u originalne kutije, oštećene kovertе s glasačkim listićima stavlja u koveretu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakuju u sivu vreću;
 - otvara glasačku kutiju;
 - broji kovertе s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama i uvezuje ih gumicom;
 - predsjednik upisuje dobiveni broj koverata s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama u Obrazac za brojno stanje;
 - upakovane kovertе s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ubacuju u narandžastu vreću;
 - upisuje na Obrazac za brojno stanja brojeve pečata sive vreće, narandžaste vreće i providne plastične vreće;
 - plavu kopiju Obrasca za brojno stanje stavlja u narandžastu vreću i zatvara je pečatom;
 - u providnu plastičnu vreću ubacuje original Zpisnika o radu biračkog odbora-ZARBO, dodatni izvod iz Centralnog biračkog spiska i original Obrasca za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom;
 - u zelenu kovertu stavlja zelenu kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora - ZARBO i zelenu kopiju Obrasca za brojno stanje koja je za predsjednika lokalne izborne komisije;
 - Crvenu kopiju Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.
- i)** Mobilni tim u sjedištu lokalne izborne komisije svoj izborni materijal predaje lokalnoj izbornoj komisiji.

1.2. Način popunjavanja obrasca za brojno stanje

Predsjednik mobilnog tima upisuje u Obrazac za brojno stanje sljedeće podatke:

- **NAZIV I ŠIFRU IZBORNE JEDINICE**
- **OZNAKU MOBILNOG TIMA**
- **SERIJSKI BROJ PLASTIČNIH PEČATA ZA GLASAČKE KUTIJE**
- **ŠIFRU OPĆINE/IZBORNE JEDINICE ZA KOJU SE GLASA**
- **PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO I.**
 - Ne popunjava se – red 1.
 - broj birača koji su upisani u dopunski birački spisak za glasanje posredstvom mobilnog tima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasa – red 2.
 - broj primljenih koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasa. Članovi mobilnog tima ručno broje koverte s glasačkim listićima – red 3.
- **TOKOM GLASANJA – DIO II.**
 - ako se ukaže potreba, predsjednik mobilnog tima može od izborne komisije zatražiti dodatni broj koverata s glasačkim listićima, za bilo koju izbornu jedinicu za koju se glasa. Broj naknadno primljenih koverata i broj ukupno primljenih koverata s glasačkim listićima upisuje se po izbornim jedinicama za koje se glasa – red 4. i 5.
- **NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA – DIO III.**
 - ne popunjava se – red 6.
 - broj potpisa glasača sa izvoda iz dopunskog biračkog spiskaza za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 7.
 - broj oštećenih (upropaštenih) koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 8.
 - broj izdatih koverata s glasačkim listićim za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 9.
 - broj preostalih neiskorištenih koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 10.
 - ukupan broj zaduženih koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo, odnosno zbir reda 9. i 10. – red 11.
- **NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE – DIO IV.**
 - broj koverata s glasačkim listićima za svaku izbornu jedinicu za koju se glasalo – red 12.
- **TEST TAČNOSTI – DIO V.**
 - test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 13.
 - test tačnosti kako je navedeno u Obrascu – red 14.
- **Predsjednik i članovi mobilnog tima potpisuju Obrazac za brojno stanje.**

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (MOBILNI TIM)

Naziv općine:

141074

Broj biračkog mjesta:

NCB TIM

BSM

Serijski broj plastičnog pečata-glasačka kutija 1

54 0 7 7 6 1 5 54 0 2 4 3 1 0

Serijski broj plastičnog pečata-glasačka kutija 2-ako je potreban

54 1 2 4 6 7 0 54 6 6 3 2 1 0

Pečat 1

Pečat 2

Pečat 1

Pečat 2

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje →

131

I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)
2. Broj imena birača na Dopunskom biračkom spisku/popisu za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)
3. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima

1 45 50

II: TOKOM GLASANJA/TIJekom GLASOVANJA

4. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima
5. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 3+ red/redak 4)

0 50

III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA

6. Broj potpisa na Izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)
7. Broj potpisa na Dopunskom biračkom spisku/popisu za birače sa posebnim potrebama (ručno brojati)
8. Broj oštećenih koverata sa glasačkim listićima (paketi 2a)
9. Broj izdatih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 6+7+8)
10. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)
11. Broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 9+10)

1 45 1 45 1 50

IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE

12. Broj koverata sa glasačkim listićima za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnost
13. Red/redak 11-Red/redak 5; ako nisu isti, upisati razliku
14. Red/redak 12 = Red/redak 6+7; ako nisu isti, upisati razliku

45 0 0

V: Test tačnosti/točnosti

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA) PREDSJEDNIK ČLAN 1 ČLAN 2

IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA) POTPIS ČLAN 3 ČLAN 4

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE MOBILNOG TIMA - BSM

DIO IV.

KAZNENE ODREDBE

1. SANKCIJE IZ IZBORNOG ZAKONA BiH

1.1. Zabranom angažiranja za rad na biračkom mjestu u Centru za birački spisak u općinskoj izbornoj komisiji ili drugoj izbornoj komisiji uspostavljenoj u skladu s članom 2.21 Izbornog zakona BiH, odnosno novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se predsjednik ili član biračkog odbora ako:

- učestvuje u donošenju odluke koja može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrasno (član 2.1 Izbornog zakona BiH);
- ne obavijesti birače o svim informacijama neophodnim za provođenje izbora, u skladu s propisima Centralne izborne komisije BiH (član 2.13 stav (1) tačka 5);
- nepravilno broji glasačke listiće na biračkim mjestima i u općinskim centrima za brojanje (član 2.13 stav (1) tačka 7);
- ne odredi dužnosti članovima biračkog odbora (član 5.6 stav (2));
- Zapisnik o radu biračkog odbora ne sadrži podatke propisane Izbornim zakonom BiH (član 5.7);
- ne objasni biraču način glasanja i ne osigura tajnost glasanja (član 5.11 stav (1));
- izda glasački listić ili listiće suprotno propisima koji reguliraju izdavanje glasačkih listića (član 5.13);
- ne utvrdi identitet birača i potpis birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska u skladu s Izbornim zakonom BiH (član 5.13);
- pomaže licu pri glasanju na način koji nije u skladu s Izbornim zakonom BiH (član 5.19 stav (2));
- su obrasci popunjeni suprotno članu 5.25 Izbornog zakona BiH.

**2.ZLOUPOTREBA BIRAČKOG PRAVA I IZBORNA PREVARA –
KRIVIČNI ZAKON REPUBLIKE SRPSKE****Član 184.****Sprečavanje održavanja izbora i glasanja**

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način spriječi ili onemogući održavanje izbora ili glasanja, ili ko na isti način spriječi ili onemogući utvrđivanje ili objavljivanje rezultata glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno organizirano ili u dvije ili više izbornih jedinica, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

Član 185.**Povreda prava kandidovanja na izborima**

Ko kršenjem zakona ili drugih propisa ili na drugi protivpravan način spriječi ili onemogući kandidiranje na izborima, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Član 186.**Povreda biračkog prava**

Ko drugog, u namjeri da mu onemogući vršenje biračkog prava, protivzakonito ne upiše u birački spisak, izbriše iz tog spiska ili mu na drugi protivpravan način uskrati vršenje biračkog prava, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Član 187.

Povreda slobode opredjeljenja birača

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, podmićivanjem, obmanom ili na drugi protivpravan način prinudi drugog ili na njega utiče da na izborima ili glasanju glasa za ili protiv određenog prijedloga, da uopće ne glasa ili da glasa u određenom smislu, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava (1) ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kaznit će se zatvorom do dvije godine.

(3) Dati poklon ili druga imovinska korist oduzet će se.

Član 188.

Zloupotreba biračkog prava

(1) Ko na izborima ili glasanju glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili na istom glasanju ponovo glasa ili pokuša glasati iako je već glasao, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Istom kaznom kaznit će se i ko učestvuje na izborima ili glasanju iako zna da nema biračko pravo.

Član 189.

Podmićivanje pri izborima ili glasanju

(1) Ko nudi, daje ili obećava nagradu, poklon ili kakvu drugu imovinsku ili neimovinsku korist biraču s namjerom da ga navede da glasa za ili protiv određenog prijedloga, da uopće ne glasa ili da glasa u određenom smislu, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Istom kaznom kaznit će se i birač koji za sebe ili drugoga zahtijeva, primi poklon ili obećanje poklona ili kakve druge koristi da bi glasao za ili protiv određenog prijedloga, da uopće ne bi glasao ili da bi glasao u određenom smislu.

(3) Data nagrada, poklon ili druga imovinska korist oduzet će se.

Član 190.

Povreda tajnosti glasanja

(1) Ko na izborima ili glasanju povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(2) Ako djelo iz stava (1) ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Kaznom iz stava (2) ovog člana kaznit će se i ko silom, ozbiljnom prijetnjom, iskorištavanjem službene, radne ili ekonomske zavisnosti ili na drugi način, izdejstvuje od drugog da kaže da li je glasao ili kako je glasao.

Član 191.

Izborna prevara

(1) Ko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na neki drugi način falsifikuje rezultate izbora ili glasanja, kaznit će se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Član 192.

Uništavanje izbornih isprava

(1) Ko na izborima ili glasanju uništi, ošteti, prikrije, falsifikuje ili neovlašteno odnese kakvu ispravu o izborima ili glasanju ili kakav predmet namijenjen izborima ili glasanju, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava (1) ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kaznit će se zatvorom od šest mjeseci do pet godine.

3.ZLOUPOTREBA BIRAČKOG PRAVA I IZBORNA PREVARA – KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 194.

Uskraćivanje biračkog prava

Ko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborima za institucije u Federaciji, drugog protivzakonito ne uvede u birački popis ili ga izbriše s biračkog popisa ili mu na drugi način uskrati biračko pravo s ciljem da ga spriječi u ostvarivanju njegovog biračkog prava, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 195.

Povreda slobode odlučivanja birača

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, prinudom, podmićivanjem ili korištenjem njegovog teškog imovinskog stanja ili na drugi protivpravan način utiče na birača u Federaciji da na izborima za institucije u Federaciji ili prilikom glasanja o opozivu ili na referendum glasa za ili protiv pojedine liste, pojedinog kandidata ili da glasa za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kojem se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasa, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(2) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava (1) ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi sa izborima, glasanjem ili referendumom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 196.

Prevara pri glasanju

Ko na izborima za institucije u Federaciji ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji, glasa umjesto drugog pod njegovim imenom ili ponovo glasa ili pokuša ponovo glasati iako je već glasao, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 197.

Povreda tajnosti glasanja

(1) Ko pri izboru za institucije u Federaciji ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način traži od građanina da kaže za koga je glasao ili kako je glasao ili je li glasao za ili protiv opoziva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava (1) ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi sa izborom ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 198.

Izborna prevara

Ko krivotvori rezultate izbora ili glasanja za institucije u Federaciji dodavanjem, lišenjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netačnim brojanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi kao konačne rezultate izbora ili glasanja koji ne odgovaraju obavljenom glasanju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 199.

Uništenje izbornih isprava

Ko na izborima za institucije u Federaciji pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasanje o opozivu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina

Član 199a.

Davanje lažnih izjava tokom postupka imenovanja

(1) Ko s ciljem obmanjivanja ili održavanja u obmani organa nadležnog za imenovanje u Federaciji o tome da li ispunjava uslove za imenovanje na položaj premijera ili ministra Vlade Federacije, odnosno za potvrdu na te položaje, tokom postupka imenovanja i potvrde na te položaje koji se provodi na osnovu zakona, da lažnu izjavu, u pisanom ili usmenom obliku, o podatku ili informaciji potrebnoj za utvrđivanje da li ispunjava uslove, a koju je obavezan po zakonu ili drugom propisu pružiti, te time prikrije ili izmijeni činjenice značajne za odluku o imenovanju ili potvrdi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako počinitelj dobrovoljno opozove svoju lažnu izjavu prije nego što je donesena konačna odluka o potvrđivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a može biti i oslobođen od kazne.

4.ZLOUPOTREBA BIRAČKOG PRAVA I IZBORNA PREVARA – KRIVIČNI ZAKON BRČKO DISTRIKT BIH

Član 191

Uskraćivanje biračkog prava

Ko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborom za institucije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, drugoga u namjeri da ga spriječi u ostvarenju njegovog biračkog prava protivzakonito ne uvede u birački spisak ili ga izbriše s biračkog spiska ili mu na drugi način uskrati biračko pravo s ciljem da ga spriječi u ostvarenju njegova biračkog prava, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 192

Povreda slobode odlučivanja birača

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, prinudom, podmićivanjem ili korištenjem njegovog teškog imovinskog stanja ili na drugi protivpravan način utiče na birača u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine da na izborima za institucije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ili prilikom glasanja o opozivu ili na referendumu, glasa za ili protiv pojedine liste, pojedinog kandidata, ili da glasa za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kojem se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Član biračkog odbora ili drugo lice koje učini krivično djelo iz stava (1) ovoga člana u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborom, glasanjem ili referendumom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 193

Prevara pri glasanju

Ko na izborima za institucije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine glasa umjesto drugoga pod njegovim imenom ili ponovo glasa ili pokuša da ponovo glasa iako je već glasao, ili glasa iako zna da nema biračko pravo, odnosno pravo glasa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 194

Povreda tajnosti glasanja

(1) Ko pri izboru za institucije u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način traži od građanina da kaže za koga je glasao ili kako je glasao ili je li glasao za ili protiv opoziva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Član biračkog odbora ili drugo lice koje učini krivično djelo iz stava (1) ovoga člana u vršenju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 195

Izborna prevara

Ko krivotvori rezultate izbora ili glasanja za institucije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine dodavanjem, oduzimanjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netačnim prebrojavanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi rezultate izbora ili glasanja koji ne odgovaraju obavljenom glasanju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 196

Uništenje izbornih isprava

Ko na izborima za institucije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasanje o opozivu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Za izradu ovog Priručnika korištene su odredbe:

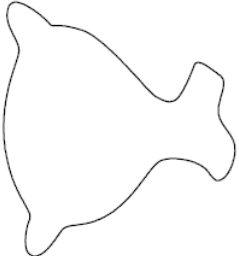
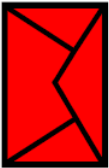
- Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 07/02, 09/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08 i 32/10);
- Pravilnika o načinu provedbe izbora («Službeni glasnik BiH», br. 37/10 i 61/12);
- Uputstva o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta («Službeni glasnik BiH», br. 37/10);
- Uputstva o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini (Službeni («Službeni glasnik BiH», br. 37/10);
- Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija, broja članova, postupka žrijebanja i imenovanja, obuke, provjere znanja i certifikovanja članova biračkih odbora i mobilnih timova za glasanje («Službeni glasnik BiH», br. 37/10 i 61/12);
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine FBiH», br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05 i 42/10 i 42/11);
- Krivični zakon Republike Srpske («Službeni glasnik Republike Srpske », br. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10 i 1/12);
- Krivični zakon Brčko Distrikt BiH («Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH», broj 47/11).

PRILOG

ŠEME PAKOVANJA IZBORNOG MATERIJALA

**POMOĆNI OBRAZAC
ZA PROVJERU RADA BIRAČKOG MJESTA**

Шема паковања материјала на редовном бирачком мјесту РС

Жута заштитна врећа 1. Пребројани важећи гласачки листићи (за начелника општинске/градоначелника) 2. Провидна пластична врећа са: - Коверта – неважећи гласачки листићи - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)	Плава заштитна врећа 1. Пребројани важећи гласачки листићи (за општинско вијеће/скупштину града) 2. Провидна пластична врећа са: - Коверта – неважећи гласачки листићи - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)
Сива заштитна врећа 1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије) 2. Коверта са оштећеним гласачким листићима	Провидна заштитна врећа – документација за ЦИК БиХ 1. Извод из коначног Централног бирачког списка 2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал) 3. Помоћни образци за бројање
 Коверта А3 за ЦИК БиХ: - Образац за бројно стање БС (оригинал у корицама) - Образци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (оригинал)	 Коверта за председника бирачког одбора: - Образац за бројно стање БС (црвена копија) - Образци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (црвена копија)
 Коверта за председника изборне комисије: - Образац за бројно стање БС (зелена копија) - Образци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (зелена копија) - Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)	

Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!!

Шема паковања материјала на бирачком мјесту за гласање у одсуству

Сива заштитна врећа

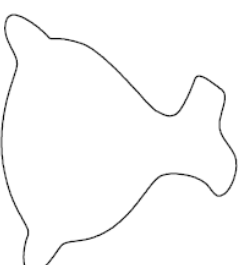
1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Црвена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића
2. Образац за бројно стање БСО (плава копија)

Провидна заштитна врећа –документација за ЦИК БиХ

1. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал)
2. Извод из коначног Централног бирачког списка
3. Образац за бројно стање БСО (оригинал)

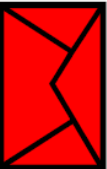
Коверта за председника бирачког одбора:
- Образац за бројно стање БСО (црвена копија)

Коверта за председника изборне комисије:
1. Образац за бројно стање БСО (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)

Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!!

Шема паковања материјала на бирачком мјесту овлашћеном за издавање непотврђених гласачких листића

<i>Љубичаста заштитна врећа</i> 1. Пребројане коверте са непотврђеним гласачким листићима 2. Образац за бројно стање БСН (плава копија)	Коверта за председника бирачког одбора: - Образац за бројно стање БСН (црвена копија)
<i>Сива заштитна врећа</i> 1. Неискоришћене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије 2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића	Коверта за председника изборне комисије: -Образац за бројно стање БСН (зелена копија) - Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)
<i>Провидна заштитна врећа</i> 1. Образац за бројно стање БСН (оригинал у корицама) 2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал у корицама) 3. Додатни извод из коначног Централног бирачког списка	Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста

Шема паковања материјала на бирачком мјесту за гласање - мобилни тим

Сива заштитна врећа

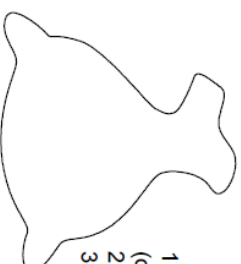
1. Неискоришћене коверте са сеговима гласачких листића (упаковани у оригиналне кутије)
2. Оштећене коверте са сеговима гласачких листића

Наранџаста заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сеговима гласачких листића узеване по основним изборним јединицама
2. Образац за бројно стање БСМ (плава копија)

Провидна заштитна врећа –документација за ЦИК БиХ

1. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал)
2. Допунски извод из Централног бирачког списка
3. Образац за бројно стање БСМ (оригинал)

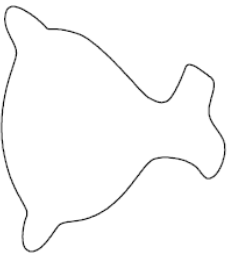
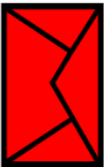
Коверта за председника бирачког одбора:
- Образац за бројно стање БСМ (црвена копија)

Коверта за председника изборне комисије:
1. Образац за бројно стање БСМ (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)

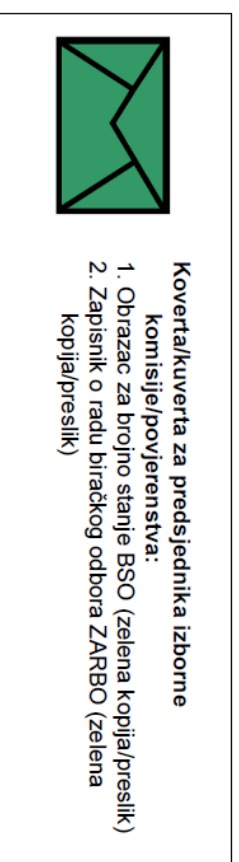
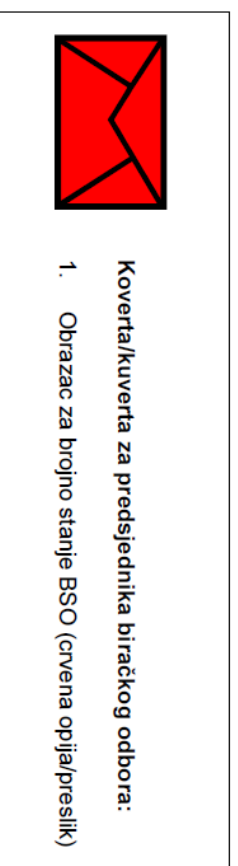
Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!

Šema pakovanja/pakiranja materijala na redovnom/redovitom biračkom mjestu FBiH

<i>Bijela zaštitna vreća</i> 1. Prebrojani važeći glasački listići (za načelnika općine) 2. Providna plastična vreća sa: - Koverta/kuverta - nevažeći glasački listići - Koverta /kuverta - Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik)	<i>Plava zaštitna vreća</i> 1. Prebrojani važeći glasački listići (za općinsko vijeće) 2. Providna plastična vreća sa: - Koverta /kuverta - nevažeći glasački listići - Koverta /kuverta - Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik)	<i>Siva zaštitna vreća</i> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta/kuverta sa oštećenim glasačkim listićima	Providna zaštitna vreća- dokumentacija za CIK/SIP BiH 1. Izvod/izvadak iz konačnog Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa 2. Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (original) 3. Pomoćni obrasci za brojanje
 Koverta/kuverta za predsjednika biračkog odbora: - Obrazac za brojno stanje BS (crvena kopija/preslik) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR –većinski glas i otvorena lista (crvena kopija/preslik)	 Koverta/kuverta A3 za CIK/SIP BiH - Obrazac za brojno stanje BS (original u koricama) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR –većinski glas i otvorena lista (original)	 Koverta/kuverta za predsjednika izborne komisije/povjerenstva: - Obrazac za brojno stanje BS (zelena kopija/preslik) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR –većinski glas i otvorena lista (zelena kopija/preslik) - Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (zelena kopija/preslik)	

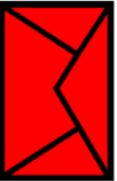
Napomena: Na svaku vreću potrebno/potrebno je napisati broj biračkog mjesta!!

Šema pakovanja/pakiranja materijala na biračkom mjestu za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnosti

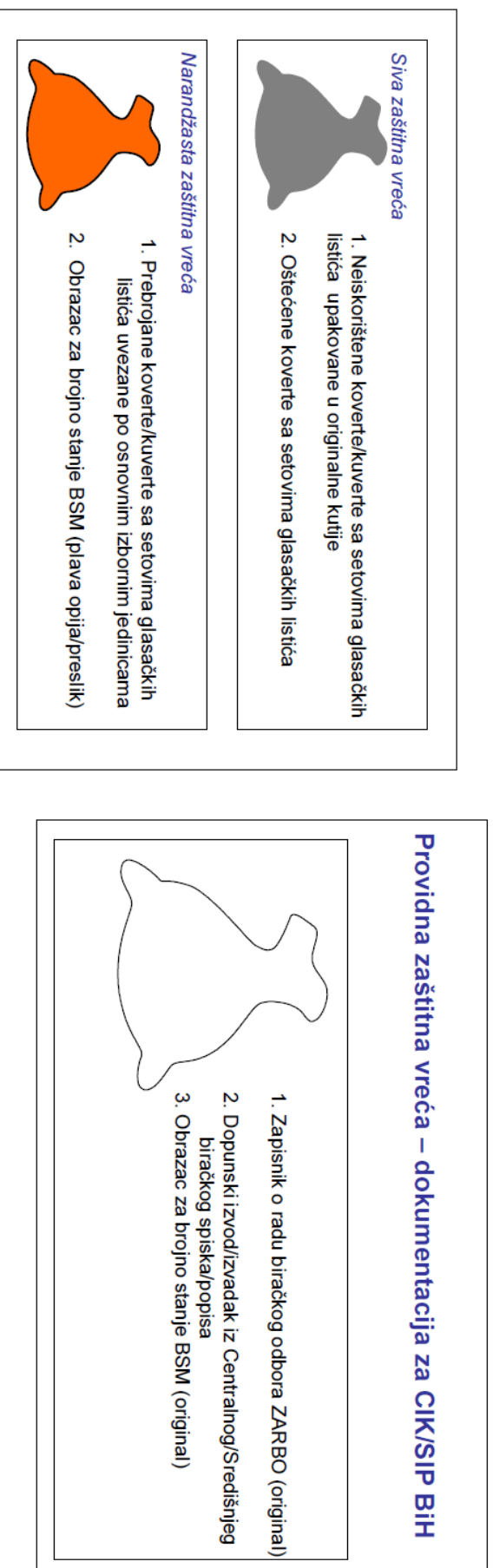

Napomena: na svaku vreću potrebno/potrebito je napisati broj biračkog mjesta!

Šema pakovanja/pakiranja materijala na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića

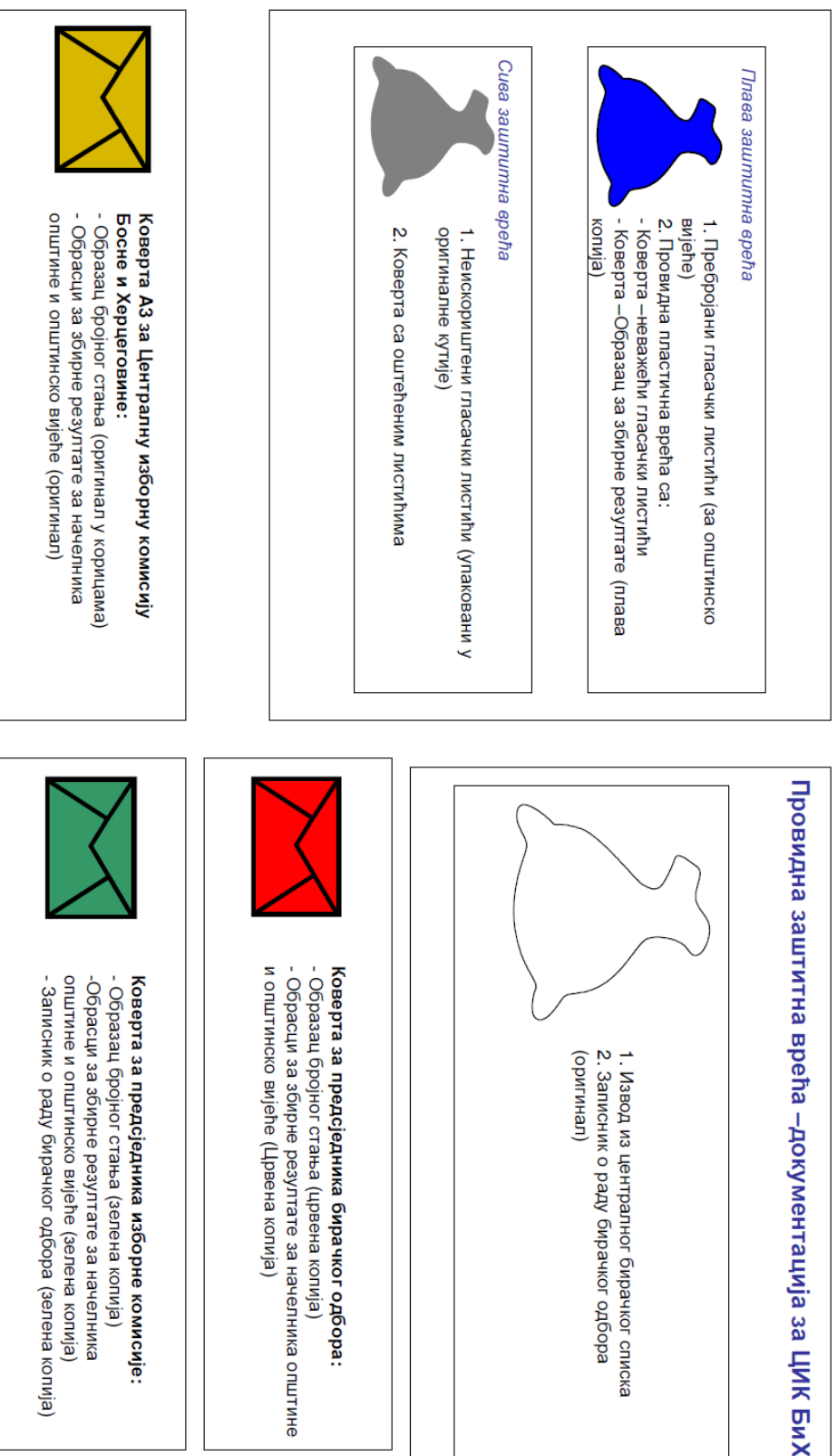
<i>Ljubičasta zaštitna vreća</i> 1. Prebrojane koverte/kuverte sa nepotvrđenim glasačkim listićima 2. Obrazac za brojno stanje BSN (plava kopija/preslik)	 Koverta/kuverta za predsjednika biračkog odbora: 1. Obrazac za brojno stanje BSN (crvena kopija/preslik)
<i>Siva zaštitna vreća</i> 1. Neiskorištene koverte/kuverte sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije 2. Oštećene koverte/kuverte sa setovima glasačkih listića	 Koverta/kuverta za predsjednika izborne komisije/povjerenstva: 1. Obrazac za brojno stanje BSN (zelena kopija/preslik) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (zelena kopija/preslik)
<i>Providna zaštitna vreća</i> 1. Obrazac za brojno stanje BSN (original u koricama) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (original u koricama) 3. Dodatni izvod/izvadak iz konačnog Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa	Napomena: na svaku vreću potrebno/potrebno je napisati broj biračkog mjesta

Šema pakovanja/pakiranja materijala na biračkom mjestu za glasanje/glasovanje - mobilni tim

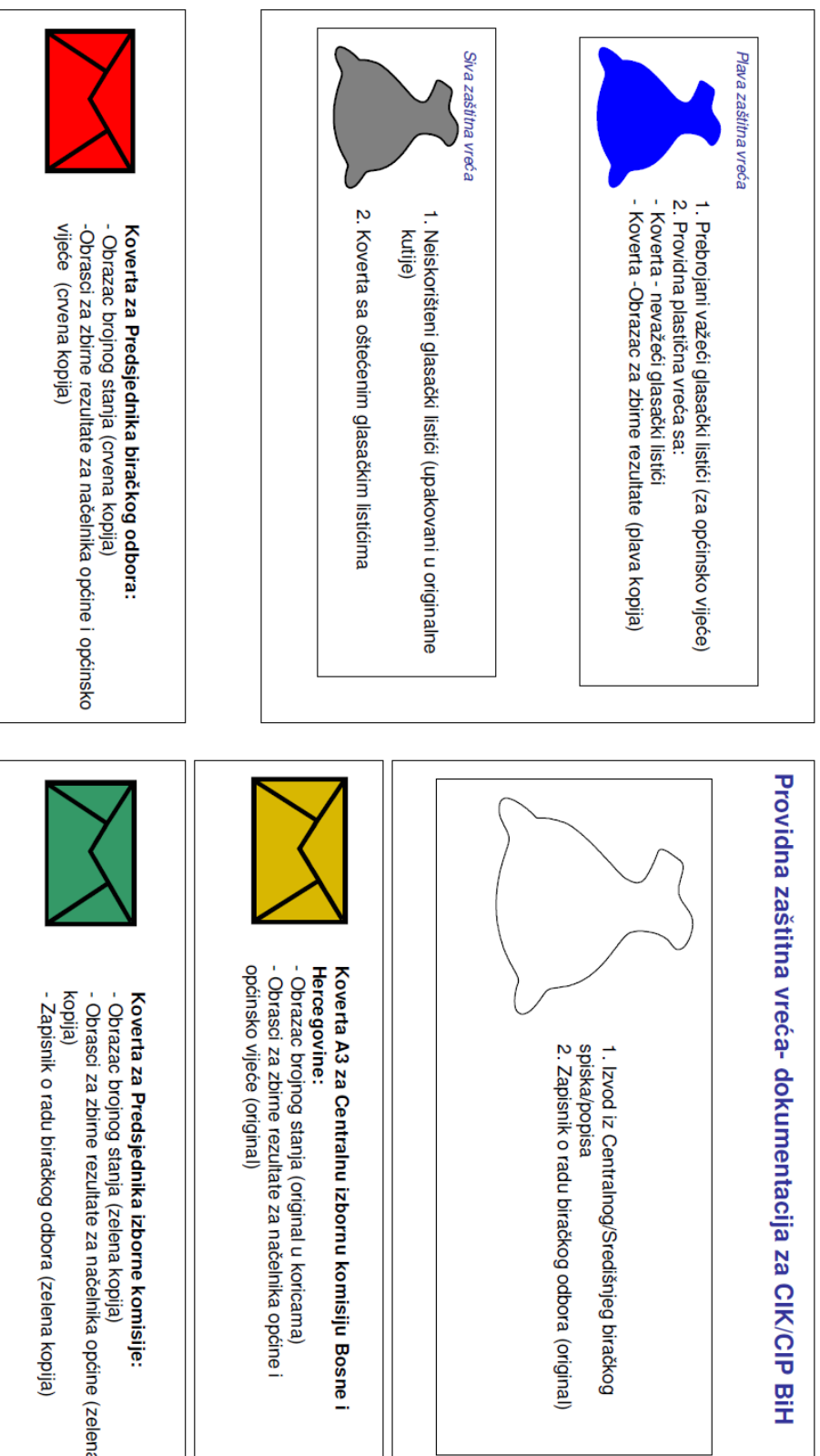
Napomena: na svaku vreću potrebno/potrebno je napisati broj biračkog mjesta!

Шема паковања материјала на редовном бирачком мјесту Брчко Дистрикт БиХ

Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!!

Šema pakovanja/pakiranja materijala na redovnom biračkom mjestu Brčko Distrikt BiH

Napomena: Na svaku vreću potrebno je napisati broj biračkog mjesta!!

POMOĆNI OBRAZAC ZA PROVJERU RADA BIRAČKOG MJESTA

Pomoćni obrazac za provjeru rada biračkog mjesta je osmišljen kao pomoćno sredstvo predsjedniku i članovima biračkog odbora kako bi im se olakšalo praćenje izbornih aktivnosti na biračkom mjestu, odnosno njihov hronološki redoslijed. Obrazac ni na koji način ne predstavlja upustvo za rad biračkog odbora niti može služiti u tu svrhu. Popunjavanje ovog obrasca nije obavezno niti se dostavlja lokalnoj izornoj komisiji.

DAN UOČI IZBORA

1. Da li je prostor koji je određen za biračko mjesto pripremljen za otvaranje i uređen na način kako je to propisano (osiguran nesmetan protok birača itd.) ? ☐
2. Da li su s biračkog mjesta, u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mjesto, uklonjene sve oznake i obilježja koja upućuju na političke subjekte, vjerske simbole kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminaciono značenje ? ☐
3. Da li je na ulazu na biračko mjesto postavljena oznaka biračkog mjesta, ulaza i izlaza, smjera lokacije biračkog mjesta, zabrane unošenja oružja, zabrane pušenja i kandidatske liste ? ☐
4. Da li je izborna lokalna komisija prije otvaranja biračkog mjesta dostavila biračkom odboru predviđeni izborni materijal ? ☐
5. Da li su predsjednik i članovi biračkog odbora popunili Zapisnik o radu biračkog odbora na dan uoči održavanja izbora - ZARBO I., na način kako je to predviđeno? ☐

PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

1. Da li su svi članovi biračkog odbora došli na vrijeme na biračko mjesto (najmanje sat vremena prije otvaranja biračkog mjesta) ? ☐
2. Da li je predsjednik biračkog odbora odredio koji će član biračkog odbora biti zadužen za kontrolu reda, identifikaciju, izdavanje glasačkih listića i kontrolu glasačke kutije? ☐

3. Da li je određeno mjesto za svaku glasačku kabinu tako da niko unutar ili van biračkog mjesta ne može vidjeti birača dok glasa ? ☐
4. Da li je predsjednik biračkog odbora započeo vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora - Obrazac ZARBO II. i popunjavanje Obrasca za brojno stanje, na način kako je to predviđeno? ☐
5. Da li je predsjednik biračkog odbora evidentirao prisutne posmatrače, na način kako je to propisano i uputio ih na mjesto gdje mogu sjesti i posmatrati izborne aktivnosti ? ☐
6. Da li su obavljene druge radnje koje su predviđene prije otvaranja biračkog mjesta (prebrojavanje glasačkih listića, pokazivanje prazne glasačke kutije, pečačenje glasačke kutije, itd.) ? ☐
7. Da li su predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto, glasali prije nego što prvi birač dođe na biračko mjesto. ☐

GLASANJE - PROCEDURE GLASANJA

1. Da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme, a ako nije, da li je o kašnjenju obaviještena lokalna izborna komisija na način kako je to propisano ? ☐
2. Da li je predsjedniku i članovima biračkog odbora koji nisu upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto omogućeno da budu odsutni s biračkog mjesta onoliko vremena koliko im je potrebno da mogu otići na biračko mjesto gdje su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska i obave glasanje ? ☐
3. Da li birački odbor vodi računa da se glasanje birača obavlja na zakonit način, odnosno:
 - ▶ da li se poštuje tajnost glasanja, tj. da li se u glasačkoj kabini u isto vrijeme nalazi samo jedno lice; ☐
 - ▶ da li se onemogućava da neko lice glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili da ponovo glasa; ☐
 - ▶ da li se vodi računa da nijedno lice ne ometa birača koji ispunjava glasačke listiće, traži od njega bilo kakve informacije o tome za koga želi glasati, za koga glasa ili za koga je glasao, sprečava ili pokušava spriječiti nekoga u ostvarivanju njegovog biračkog prava? ☐

4. Da li predsjednik i članovi biračkog odbora obavljaju svoje dužnosti na način kako je to propisano, odnosno:
- ▶ *predsjednik biračkog odbora* - rukovodi radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora odgovora za zakonitost rada na biračkom mjestu; održava integritet procesa glasanja, održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini; popunjava potrebne obrasce; osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta; pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasanja; rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača; evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora-Obrazac ZARBO II.- vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu te vodi računa da Zapisnik sadrži sve potrebne podatke; ☐
 - ▶ *član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda* – osigurava kontrolu protoka birača na biračkom mjestu i ne dozvoljava da se na biračkom mjestu stvara nepotrebna gužva; ☐
 - ▶ *član biračkog odbora zadužen za identifikaciju* - provjerava identitet birača; pronalazi biračevo ime u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska; upozorava birača da se mora potpisati identično kao na identifikacionom dokumentu; osigurava da se birač potpiše pored svog imena u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska; naglas čita ime birača koji se potpisao u izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska; ☐
 - ▶ *član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića* - izdaje glasačke listiće; objašnjava kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće; upućuje birača prema slobodnoj glasačkoj kabini; ☐
 - ▶ *član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije* - upućuje birača da ubaci glasačke listiće u glasačku kutiju i napusti biračko mjesto; osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće; osigurava da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju? ☐
5. Da li je na biračkom mjestu bilo ometanja glasanja i ako jeste, da li je predsjednik postupio na način da:
- ▶ otkloni opasnost, nasilje, oružje ili opasne predmete s biračkog mjesta; prekine glasanje ako se opasnost, nasilje, oružje ili opasni predmeti ne mogu odmah otkloniti za onoliko vremena koliko je potrebno da se ponovo uspostavi red i mir na biračkom mjestu, a ako se red na biračkom mjestu naruši, zahtijeva pomoć policije ili snaga sigurnosti izvan biračkog mjesta kako bi se ponovo uspostavio red i mir na biračkom mjestu? ☐
6. Da li je bilo prekida u glasanju i ako jeste da li je o tome obavještena lokalna izborna komisija na način kako je to propisano ? ☐

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

1. Da li je biračima koji su u redu za glasanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobreno da glasaju, odnosno da li je prilikom zatvaranja biračkog mjesta provedena sljedeća procedura:
 - ▶ predsjednik, 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta, objavljuje svim prisutnim, a unutar i ispred biračkog mjesta vrijeme zatvaranja biračkog mjesta; ☐
 - ▶ predsjednik određuje jednog člana biračkog odbora da u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta stane na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedno lice ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta; ☐
 - ▶ član biračkog odbora zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasa; ☐
 - ▶ predsjednik u Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora - Obrazac ZARBO II. upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta; ☐
 - ▶ predsjednik zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom trakom i potpisuje je? ☐
2. Da li je predsjednik biračkog odbora prilikom zatvaranja biračkog mjesta evidentirao prisutne akreditirane posmatrače na način kako je to propisano? ☐
3. Da li je predsjednik biračkog odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta evidentirao sve podatke u Obrascu za brojno stanje ? ☐

BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA I EVIDENTIRANJE REZULTATA GLASANJA (SAMO ZA REDOVNA BIRAČKA MJESTA)

I

- 1) Da li je birački odbor formirao radnu površinu za brojanje glasačkih listića na način kako je objašnjeno ovim priručnikom? ☐
- 2) Da li je birački odbor razvrstao glasačke listiće po nivoima (tipu glasačkog listića)? ☐
- 3) Da li je birački odbor razvrstao glasačke listiće u grupe po 25 listića i utvrdio ukupan broj listića za načelnika općine? ☐
- 4) Da li je birački odbor razvrstao glasačke listiće za načelnika općine u grupe po 25 listića po kandidatima na osnovu dobivenih glasova i nevažeće glasačke listiće? ☐

- 5) Da li je birački odbor utvrdio broj glasova za svakog kandidata za načelnika općine i broj nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića? ☐
- 6) Da li je predsjednik biračkog odbora evidentirao podatke u Obrazac za zbirne rezultate za načelnika općine na način kako je to ovim priručnikom objašnjeno? ☐
- 7) Da li je predsjednik biračkog odbora žutu kopiju Obrasca za zbirne rezultate za načelnika općine istakao na vidno mjesto na biračkom mjestu? ☐

II

- 1) Da li je birački odbor razvrstao glasačke listiće u grupe po 25 listića i utvrdio ukupan broj listića za skupštinu općine/općinsko vijeće? ☐
- 2) Da li je birački odbor razvrstao glasačke listiće za skupštinu općine/općinsko vijeće u grupe po 25 listića po političkim subjektima na osnovu dobivenih glasova i nevažeće glasačke listiće? ☐
- 3) Da li je birački odbor izvršio prvo brojanje glasova i utvrdio broj glasova za svakog političkog subjekta za skupštinu općine/općinsko vijeće i broj nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića? ☐
- 4) Da li je predsjednik biračkog odbora evidentirao podatke u Obrazac za zbirne rezultate za svakog političkog subjekta za skupštinu općine/općinsko vijeće na način kako je to ovim priručnikom objašnjeno? ☐
- 5) Da li je birački odbor izvršio drugo brojanje glasova i utvrdio broj glasova za sve kandidate u okviru otvorenih listi? ☐
- 6) Da li je predsjednik biračkog odbora evidentirao podatke u Obrazac za zbirne rezultate za sve kandidate u okviru otvorenih listi na način kako je to ovim priručnikom objašnjeno? ☐
- 7) Da li je predsjednik biračkog odbora žutu kopiju Obrasca za zbirne rezultate za općinsko vijeće/skupštinu općine istakao na vidno mjesto na biračkom mjestu? ☐
- 8) Da li je birački odbor spakovao izborni materijal na način kako je propisano odgovarajućom šemom pakovanja za redovno biračko mjesto? ☐
- 9) Da li je birački odbor dostavio izborni materijal izornoj komisiji u predviđenom roku, odnosno najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta. ☐

KRAJ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

